

Občané Československa popravení v Berlíně-Plötzensee

Výsledky dosavadního výzkumu

► Jan B. Uhlíř

Osudy příslušníků domácího odboje z území Protektorátu Čechy a Morava a Župy Sudety souzených, odsouzených a popravených v tzv. Staré říši (Altreich)¹ v letech 1940–1945 představují pro českou historiografii výzvu již od pádu Třetí říše. Ačkoliv pro výzkum této problematiky jsou v posledním čtvrtstoletí vytvořeny veškeré myslitelné podmínky, žádná z českých vědeckých institucí neprojevila zájem ji studovat programově a koncepčně. Jde o vážné pochybení, které do značné míry brání hlubšímu poznání tohoto fenoménu a jeho následné interpretaci v širším kontextu moderních českých dějin; je navíc pravděpodobné, že tento již tak dost tristní stav se bude ještě prohlubovat.

Občané Československa popravení na centrálním popravišti Třetí říše v Berlíně-Plötzensee tvořili – hned po Němcích – druhou nejpočetnější skupinu a více než dvojnásobně převýšili počet občanů Polské republiky, kteří jsou uváděni na třetím místě. V Plötzensee bylo gilotinou sťato (anebo oběšeno) v celkovém součtu 671² občanů Československa, z toho 611 za odboj.

Výzkum z popudu Památníku německého odboje

Památník německého odboje (Gedenkstätte Deutscher Widerstand – GDW)³ představuje prestižní centrální výzkumnou instituci Spolkové republiky Německo pro období nacionálního socialismu v celostátním smyslu. Spravuje mimo jiné Památník Plötzensee (Gedenkstätte Plötzensee),⁴ který je situován na místě někdejší-

1 V příslušném kontextu Třetí říše v hranicích do mnichovské dohody.

2 Srov. BEHRENS, Petra; STEINBACH Stefanie; TUCHEL, Johannes (eds.). *Hinrichtungen im Strafgefängnis Berlin-Plötzensee. Katalog zur Dauerausstellung*. Berlin: Stiftung Gedenkstätte Deutscher Widerstand, 2019, s. 113; dostupné též z: https://www.gedenkstaette-ploetzensee.de/zoom/02_2_dt.html.

3 Viz *Gedenkstätte Deutscher Widerstand* [online]. [Cit. 2021-09-01.] Dostupné z: <https://www.gdw-berlin.de/home>.

4 Památník byl zřízen v roce 1951 a zpřístupněn v roce 1952.

ho centrálního popravistiště Třetí říše.⁵ K 75. výročí pokusu o atentát na Adolfa Hitlera a následný státní převrat byl Památník Plötzensee v roce 2019 rekonstruován a modernizován tak, aby zdůrazňoval nejen památku „mužů 20. července“. Představou GDW je, aby se každý z návštěvníků památníku mohl seznámit s osudy popravených – bez ohledu na jejich národnost a politickou příslušnost. S vědomím skutečnosti, že zásadní archivní materiály jsou uloženy v České republice, se vedení GDW (prof. Johannes Tuchel) po několika let snažilo navázat spolupráci s některou z našich vědeckých institucí, avšak bezvýsledně. Na konci roku 2019 proto oficiálně vyzvalo ke spolupráci autora tohoto textu se žádostí, aby prostudoval příslušný archivní materiál a poskytl GDW podklady pro tvorbu životopisů jednotlivých popravených příslušníků domácího českého odboje. Výsledek této netypické spolupráce by měl být prezentován nejen na místě, tj. přímo v Památníku Plötzensee, ale rovněž na webových stránkách GDW. Představitelé domácího odboje z území protektorátu a říšské Župy Sudety tak téměř osmdesát let po pádu Třetí říše přestanou být anonymními nejen ve Spolkové republice Německo, ale – vzhledem k prestiži této instituce – rovněž ve světě. Navázanou spolupráci lze považovat za velmi nadějnou i do budoucna, neboť mezi plánované výsledky je zahrnuta i výstava na půdě GDW – a samozřejmě i výběrová publikace.

Kritéria

První souhrnný seznam občanů Československa popravených v Plötzensee poskytl publikace „Ehrenbuch der Opfer von Berlin-Plötzensee“⁶ v roce 1974. Editoři tehdy napočítali 591 zavražděných. Na ni nepřímo navázala kniha „Der Tod von Plötzensee“⁷, která vyšla o necelá dvě desetiletí později a přinesla mimo jiné seznam popravených v letech 1942–1943.⁸ Československá strana vlastní seznam popravených nikdy nesestavila, stalo se tak až po vzniku samostatné České republiky, resp. po vzniku Ústavu pro studium totalitních režimů,⁹ jehož webové stránky nyní obsahují „Dokumentaci popravených Čechoslováků za druhé světové války v Berlíně-Plötzensee“.¹⁰ Tato dokumentace, která obsahuje 701 jmen, je však problematická hned v několika rovinách. Zahrnuje totiž i osoby bez občanství Československé

5 Blíže k tomu: WALTENBACHER, Thomas. *Zentrale Hinrichtungsstätten. Der Vollzug der Todesstrafe in Deutschland 1937–1945. Scharfrichter im Dritten Reich*. Berlin: Zwilling, 2008, s. 74–75.

6 PERK, Willy; DESCH, Willi (eds.). *Ehrenbuch der Opfer von Berlin-Plötzensee*. Berlin: VVN-Westberlin Verlag das europäische Buch, 1974, s. 142–184.

7 GOSTOMSKI, Viktor von; LOCH, Walter. *Der Tod von Plötzensee. Erinnerungen, Ereignisse, Dokumente 1942–1945*. Frankfurt am Main: Bloch Verlag, 1993.

8 Tamtéž, s. 285–339.

9 Ústav pro studium totalitních režimů (dále jen ÚSTR) vznikl na základě zákona v roce 2007.

10 Viz Dokumentace popravených Čechoslováků za druhé světové války v Berlíně-Plötzensee. In: ÚSTR [online]. [Cit. 2021-09-01.] Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/uvod/popraveni-plotzensee>.

republiky, osoby popravené mimo Plötzensee a rovněž k smrti odsouzené, avšak zemřelé před popravou. Ve své hyperkorektnosti staví na roven příslušníků odboje i kriminální živly.¹¹

Zatím nejpresnější seznam občanů Československé republiky popravených v Berlíně-Plötzensee byl vypracován na základě konfrontace seznamu sestaveného ÚSTR a seznamu poskytnutého v září 2020 GDW. Nově sestavený soupis, z něhož byly vypuštěny kriminální živly, k smrti odsouzení, ale zemřelí před popravou¹² a v Plötzensee věznění, avšak jinde popravení (např. Drážďany nebo Brandenburg-Görden), nyní striktně splňuje a) podmínku občanství Československé republiky, b) odsouzení k trestu smrti na základě politického trestného činu, c) vlastní popravu v Plötzensee. Tento soupis obsahuje 611 jmen, z toho 22 žen a 589 mužů.¹³ Z hlediska příslušnosti k jednotlivým organizacím domácího odboje se jedná o členy/spolupracovníky Schmoranzovy skupiny tiskových tajemníků, ilegální Komunistické strany Československa, ilegální Komunistické strany Německa, ilegální Komunistické strany Rakouska, Rudé kapely, Obrany národa, Zemského národního výboru, Politického ústředí, Obce sokolské v odboji, Petičního výboru Věrní zůstaneme!, Ústředního vedení odboje domácího, skupiny Miloše O. Bondyho a agenty GRU¹⁴ (velezrada, zemězrada, resp. jejich příprava, nadřizování nepříteli). U jednotlivců pak šlo o podporu a pomoc válečným zajatcům, popř. parašutistům, poslech zahraničního rozhlasu, distribuci ilegálního tisku (V boj!, Český kurýr, Rudé právo), nedovolené držení zbraně a špionáž; za „špionáž“ označovalo gestapo činnost německých spolupracovníků československé vojenské rozvědky z doby před vznikem Protektorátu Čechy a Morava.

K první popravě občana Československé republiky v Plötzensee došlo 14. září 1940 (František Petr), poslední byla provedena dne 18. dubna 1945 (Josef Koc). První popravenou ženou byla Irena Bernášková (26. srpna 1942), poslední pak Anna Pollertová (19. ledna 1945). Nejmladším byl Jiří Svoboda (nar. 31. října 1923), který nedosáhl ani dvacátého roku věku, naopak nejstarším Jan Sýkora (nar. 23. července 1876). Byly popraveny i příbuzenské dvojice: otec–syn (Antonín a Milan Kubišovi), otec–dcera (Heinrich a Herta Lindnerovi), manželé (Josefa a Václav Víchovi), bratři (Karel a Jaroslav Evaldovi, Václav a Jan Záleští, Ladislav a František Havelkovi), bratřanci (Jiří a Miloslav Svobodovi), švagři (Pavel Metelka a František John). V rámci sociálního rozložení bylo plošně pokryto celé spektrum: od pologramotného zemědělského dělníka přes vojáky a ministerské úředníky až po vrcholné intelektuály z řad vysokoškolských pedagogů. Světově nejznámějším je nepochybně Julius Fučík, jehož „Reportáž, psaná na oprátce“ byla přeložena do více než devadesáti světových jazyků.

11 V příslušném kontextu jde o občany Protektorátu Čechy a Morava, kteří se dopustili kriminálního trestného činu nepolitického charakteru mimo území protektorátu; záměna za hospodářské delikty učiněné na území protektorátu ve prospěch odboje není v tomto případě možná.

12 Karel Čurda, Václav Najbrt, Jaroslav Pohl, Viktor Pícek, František Richter, Josef Řečínský.

13 Viz příloha č. 2.

14 Hlavní správa rozvědky – Glavnoje razvedyvatelnoje upravlenije (SSSR).

Prameny a literatura

Primární prameny pro studium problematiky občanů Československa popravených v Plötzensee představují fondy Německé soudy v říši (uložen v ABS) a Německé soudní spisy – odboj v ČSR 1939–1945 (uložen ve Vojenském ústředním archivu – Vojenském historickém archivu).¹⁵ Jejich význam je zcela zásadní, obsahují totiž materiály Lidového soudního dvora (Volksgerichtshof; dále jen VGH) a Říšského ministerstva spravedlnosti, které byly do Československa předány v roce 1956.¹⁶ Na základě jejich soustavného studia, které započalo v březnu 2020, lze konstatovat, že pro studium a interpretaci dějin domácího protinacistického odboje jsou mimořádně cenné, nezastupitelné a zcela nenahraditelné.

Česká literatura týkající se Plötzensee prakticky neexistuje, i v německojazyčném prostředí je jí poskrovnu. Výjimku tvoří literatura memoárového charakteru, z níž je třeba na prvním místě jmenovat vzpomínky Jaroslava Cebe Haberského „Dům mrtvých. Věznice Moabit a Plötzensee 1940–1942“,¹⁷ které mají nezastupitelné místo v líčení atmosféry obou věznic i charakteristik spoluvězňů, ač jsou silně citově zabarveny a s odstupem času působí místy až naivním dojmem. Podobného charakteru, avšak významně střízlivěji líčící atmosféru Plötzensee jsou zápisky Václava Erbana, které popisují bombardování Berlína, resp. věznice v září 1943, na něž správa věznice reagovala hromadnou popravou k smrti odsouzených vězňů v rámci proslulých tzv. krvavých nocí.¹⁸ Na ně do značné míry navazuje publikace Stanislava Motla „Svědék z cely smrti. Češi před soudy třetí říše a poválečné osudy jejich soudců a katů“,¹⁹ Svě nezastupitelné místo mají útlé knížky vydané dcerami popravených Zdeňkou Víchovou „Za světlem svobody“²⁰ a Helenou Mandelovou, roz. Kafkovou, „Můj táta Josef Kafka. Litograf, fotograf, neznámý hrdina a Obrana národa“²¹. V obou případech jsou publikace sestaveny na základě materiálů z osobních pozůstalostí včetně dopisů z vězení – u Zdeňky Víchové je to umocněno skutečností, že v Plötzensee byli popraveni oba její rodiče.

Výjimku potvrzující pravidlo představuje v mnohém objevená studie Vladimíra Černého a Františka Vaška „Hromadné exekuce v Berlíně-Plötzensee (7.–13. září

15 Nepatrné zbytky archivního materiálu, které nebyly v roce 1956 předány do Československa, jsou nyní uloženy ve Spolkovém archivu v Berlíně-Lichterfelde a Koblenzi; další materiál se s pravděpodobností hraničící s jistotou nalézá v Moskvě.

16 Viz kapitola Vznik fondu Německé soudy v Říši... dále v textu.

17 CEBE-HABERSKÝ, Jaroslav. *Dům mrtvých. Věznice Moabit a Plötzensee 1940–1942*. Praha: Kvasnička a Hampl, 1946; srov. s přílohou č. 1.

18 ČERNÝ, Vladimír; VAŠEK, František. *Hromadné exekuce v Berlíně-Plötzensee (7.–13. září 1943)*. In *Paginae historiae. Sborník národního archivu* č. 13. Praha 2005, s. 91–95.

19 MOTL, Stanislav. *Svědék z cely smrti. Češi před soudy třetí říše a poválečné osudy jejich soudců a katů*. Praha: Rybka Publishers, 2010.

20 VÍCHOVÁ, Zdeňka. *Za světlem svobody*. Praha: Votobia, 2004.

21 MANDELOVÁ, Helena. *Můj táta Josef Kafka. Litograf, fotograf, neznámý hrdina a Obrana národa*. Praha: vlastní náklad, 2018.

1943)²², která uvádí mimo jiné seznam občanů Československa oběšených v rámci tzv. krvavých nocí. Je ovšem nepochopitelné, že autoři v rámci heuristiky zcela pominuli výše zmíněné primární archivní prameny, tj. fond Německé soudy v říši v ABS a Německé soudní spisy – odboj v ČSR 1939–1945 ve Vojenském ústředním archivu – Vojenském historickém archivu, což lze současně interpretovat i jako významné odborné selhání oponentů studie.

Na praxi poprav v Plötzensee poprvé upozornil autor této studie v knize „Protektorát Čechy a Morava v obrazech“,²³ kde otiskl protokoly bezprostředně se vážící k tomuto aktu. Pouze informativní je pak článek, který vyšel pod názvem „Památník německého odboje“.²⁴ V poněkud širších souvislostech jsou poslední hodiny českého vězně v Plötzensee přiblíženy v předmluvě ke knize „Generál Bedřich Homola. Vrchní velitel Obrany národa. Zakázaný hrdina“ autora Zdeňka Homoly.²⁵ Strohé informace k Plötzensee lze nalézt na webových stránkách ÚSTR, doporučená literatura k tématu je zde však – s jedinou výjimkou – nerelevantní.²⁶

První větší německá publikace, která reflektuje Plötzensee jako hlavní téma, byla v roce 1974 vydaná „Ehrenbuch der Opfer von Berlin-Plötzensee. Zum Gedenken der 1574 Frauen und Männer, die wegen ihrer politischen oder weltanschaulichen Einstellung und wegen ihres mutigen Widerstandes gegen faschistisches Barbarentum in der Strafanstalt Berlin-Plötzensee von 1933 bis 1945 hingerichtet wurden“ editorů Willyho Perka a Williho Desche.²⁷ Byla sestavena na základě úředních podkladů Říšského ministerstva spravedlnosti. Podobný význam má „Der Tod von Plötzensee. Erinnerungen, Ereignisse, Dokumente 1942–1945“²⁸ s tím rozdílem, že autoři – Victor von Gostomski a Walter Loch – věnovali v textu významné místo také popraveným občanům Československa, a to včetně charakteristiky jednotlivých odbojových organizací protektorátu.

Na úrovni rozšířeného encyklopedického hesla přibližuje Plötzensee druhý díl velkoryse pojaté publikace „Gedenkstätten für die Opfer des Nationalsozialismus. Eine dokumentation II“.²⁹ K jistému zlomu ohledně kontinuálního tlaku na vznik nutné odborné literatury dochází ze strany GDW minimálně v posledním čtvrtstoletí. Nepříliš obsáhlou, avšak shrnující publikaci představuje sešit „Gedenkstätte

22 ČERNÝ, Vladimír; VAŠEK, František, ref. 18, s. 81–105.

23 UHLÍŘ, Jan Boris. *Protektorát Čechy a Morava v obrazech*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008, s. 316–317.

24 UHLÍŘ, Jan Boris. Památník německého odboje. *Historie a vojenství*, roč. 56/2007, s. 127–129.

25 UHLÍŘ, Jan Boris. Úvodem. In: HOMOLA, Zdeněk. *Generál Bedřich Homola. Vrchní velitel Obrany národa. Zakázaný hrdina*. Praha: vlastní náklad, 2020, s. 9–12.

26 Viz Dokumentace popravených Čechoslováků..., ref. 10.

27 PERK, Willy; DESCH, Willi, ref. 6.

28 GOSTOMSKI, Viktor von; LOCH, Walter, ref. 7.

29 ENDLICH, Stefanie; GOLDBOGEN, Nora; HERLEMANN, Beatrix; KAHL, Monika; SCHEER, Regina (eds.). *Gedenkstätten für die Opfer des Nationalsozialismus. Eine dokumentation II*. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 1999, s. 36–38.

Plötzensee³⁰ autorky Brigitte Oleschinski. Nejvýznamnější publikace však pochází z pera současného vedoucího GDW prof. Johannese Tuchela: „Hinrichtungen im Strafgefängnis Berlin-Plötzensee. Katalog zur Dauerausstellung“³¹ a „Hinrichtungen im Strafgefängnis Berlin 1933–1945 und der Anatom Hermann Stieve“³²

Nezastupitelnou roli ve vyličení atmosféry věznice Plötzensee hrají paměti vězeňského evangelického duchovního Haralda Poelchaua, který svou hrůznou zkušenost vtělil do útlé, avšak emočně mimořádně silné knížky „Die letzten Stunden. Erinnerungen eines Gefängnispfarrers“.³³ Na ni navazují Poelchauovy biografie z pera Klause Harpprechta „Harald Poelchau. Ein Leben im Widerstand“³⁴ a „Nichts war umsonst – Harald Poelchau und der deutsche Widerstand“³⁵ Henriette Schuppenerové.

Lidový soudní dvůr a výkon trestu smrti ve Třetí říši

Lidový soudní dvůr (VGH) vznikl na základě zákona dne 24. dubna 1934 jako soud postavený na nacionálněsocialistických principech a určený k potírání velezrady a zemězrady.³⁶ Pod pravomoc VGH spadali postupně i občané ke Třetí říši přivtělených území, tj. Rakouska, Čech a Moravy, Memelu (Klajpeda), západní části Polska, Eupenu-Malmed, Alsaska-Lotrinska či Lucemburska. V případě představitelů našeho domácího odboje šlo u VGH vždy o stadium pokusu, resp. o neoznámení, tj. o „přípravu“ velezrady či zemězrady, a o napomáhání nepříteli. Jako „velezrada“ bylo rozuměno takové konání, *které je namířeno proti vlastnímu státu a má za cíl revoluční státní převrat násilnými prostředky [...] je potrestán smrtí ten, kdo se násilím nebo hrozbou násilí pokusí buď připojit říšské území nebo jeho část k jinému státu, odtrhnout od Říše nějakou její část, nebo provede pokus o změnu říšské ústavy*.³⁷ Za „zemězradu“ byl chápán útok na mocenské postavení státu ve

30 OLESCHINSKI, Brigitte. *Gedenkstätte Plötzensee*. Berlin: Gedenkstätte Deutscher Widerstand, 1994, 80 s.

31 BEHRENS, Petra; STEINBACH, Stefanie; TUCHEL, Johannes (eds.). *Hinrichtungen im Strafgefängnis Berlin-Plötzensee. Katalog zur Dauerausstellung*. Berlin: Gedenkstätte Deutscher Widerstand, 2019, 129 s.

32 TUCHEL, Johannes. *Hinrichtungen im Strafgefängnis Berlin-Plötzensee 1933 bis 1945 und der Anatom Hermann Stieve*. Berlin: Gedenkstätte Deutscher Widerstand, 2019, 207 s.

33 POELCHAU, Harald. *Die letzten Stunden. Erinnerungen eines Gefängnispfarrers*. Köln: Röderberg, 1987, 136 s.

34 HARPPRECHT, Klaus. *Harald Poelchau. Ein Leben im Widerstand*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 2004, 252 s.

35 SCHUPPENER, Henriette. „Nichts war umsonst“ – Harald Poelchau und der deutsche Widerstand. Berlin: Lit Verlag 2006, 208 s.

36 Zřejmě nejobsažnější monografií k tématu představuje WAGNER, Walter. *Der Volksgerichtshof im nationalsozialistischen Staat*. München: Oldenbourg Verlag, 2011, 1023 s.

37 VLČEK, Lukáš. Lidový soudní dvůr v Berlíně – Volksgerichtshof – a jeho historie. In: *Securitas imperii*, roč. 2011, sv. 18/1, s. 149.

*vztahu k jiným státům. Spadaly pod ni takové činy, které byly vedeny snahou ohrožit blaho Říše tím, že dotyčný předával zahraniční vládě tajemství. Za ně byly považovány písemnosti, nákresy, předměty, zprávy nebo skutečnosti, které měly být z důvodů obrany země drženy před zahraničními vládami v tajnosti. Říšské blaho zde není omezeno pouze na vojenské záležitosti, jakkoli převažovaly. Týkalo se též politických a hospodářských informací.*³⁸

Ke stabilizaci VGH došlo až za prezidenta VGH Otto G. Thieracka (1936–1942),³⁹ resp. jeho následovníka Rolanda Freislera (1942–1945)⁴⁰. Původně byl VGH složen ze tří senátů, z nichž prvním předsedal prezident VGH. Velmi záhy, v listopadu 1935, došlo ke zřízení senátu čtvrtého, v listopadu 1941 pátého a konečně v listopadu 1942 šestého. S tímto rozšiřováním souvisel též nárůst počtu řádných soudců. Jestliže jich v době zřízení VGH bylo zmíněných 12, v roce 1941 se jejich počet zvýšil na 27, v roce 1942 na 33 a v roce 1943 na 45. Personální složení VGH k 14. říjnu 1936, tedy půl roku po jeho povýšení na řádný soud, bylo následující: prezident, tři předsedové senátů, sedm lidových soudních radů (Volksgerichtsräte), šest pomocných soudců a 98 soudců čestných.⁴¹ Obsazení Vrchního říšského státního zastupitelství při VGH: vrchní říšský státní zástupce, čtyři vrchní státní zástupci a 29 státních zástupců. O zařazování soudců do jednotlivých senátů rozhodoval prezident VGH vždy na jeden rok. Také působnost senátů byla rozdělena: případy velezrady soudily první (sudá písmena) a druhý senát (lichá písmena), třetí a později čtvrtý senát se zabývaly případy zemězrady. Méně závažné případy velezrady mohly být delegovány Vrchním zemským soudům. Jednotlivé procesy mohly být vedeny i mimo Berlín.⁴² Tato praxe se týkala přibližně třetiny procesů, v případě Čechů⁴³ byl podíl mimoberlínských zasídaní ještě vyšší.⁴⁴

38 Tamtéž.

39 Thierack byl v roce 1942 jmenován do funkce říšského ministra spravedlnosti.

40 Roland Freisler (30. 9. 1893 Celle – 3. 2. 1945 Berlín). Jako prezident VGH dokončil přeměnu tohoto soudu v nástroj justičního teroru; soudil např. představitele mnichovské odbojové organizace Bílá růže. V řadě zmanipulovaných procesů poslal na smrt představitele německého odboje po nezdařeném atentátu na Adolfa Hitlera z 20. 7. 1944 a pokusu o státní převrat ve Třetí říši, které při přelíčení všemožně ponižoval včetně nepřítelů řečí. Byl znám pod přezdívku „krvavý Roland“.

41 Převládali zástupci SA a SS doplnění o představitele přidružených složek NSDAP (RAD, NSKK, NSFK).

42 V rámci protektorátu je znám jediný případ, kdy zástupci VGH cestovali kvůli procesu mimo Berlín. Jde o přelíčení s bývalým ministerským předsedou Aloisem Eliášem a bývalým pražským primátorem Otakarem Klapkou, které proběhlo ve dnech 1.–2. 10. 1941 v sídle Řídící úřadovny gestapa v Praze; v obou případech skončilo vynesením hrdelního rozsudku.

43 Blíže k tomu VAŠEK, František. Čeští vlastenci před Volksgerichtshofem. *Časopis pro právní vědu a praxi*, č. 1, roč. 9/2001, s. 62–69.

44 VLČEK, Lukáš, ref. 37, s. 151.

Výkon trestu smrti se ve Třetí říši řídil nařízením říšského ministra spravedlnosti ze dne 29. března 1933, resp. 22. října 1935,⁴⁵ ve znění pozdějších předpisů.⁴⁶ V době vrcholného rozmachu (1944) bylo ve Třetí říši ustanoveno deset centrálních popravišť: I. Poznaň, II. Královec, III. Vratislav, IV. Berlín, V. Hamburk, VI. Halle, VII. Kolín, VIII. Mnichov, IX. Praha, X. Vídeň.⁴⁷ Občané Československé republiky byli popravováni především v Praze-Pankráci, Berlíně-Plötzensee a Drážďanech (Münchner Platz). Souhrnný počet popravených v Berlíně a Drážďanech přesahuje číslo 1 460. V Praze-Pankráci bylo popraveno minimálně 1 075 osob.⁴⁸ V případech odsouzení VGH v Berlíně byli občané Československa transportováni z Alt Moabit nejpozději druhého dne do trestní věznice Plötzensee ve čtvrti Charlottenburg, kde očekávali výkon rozsudku.

Před senáty VGH stálo v celkovém součtu na 16 500 osob, z toho téměř třetina byla odsouzena k trestu smrti. Občanů Československa bylo souzeno 4 459,⁴⁹ dle předběžného kvalifikovaného odhadu jich bylo k trestu smrti odsouzeno minimálně 35 %.

Vznik fondu Německé soudy v Říši, jeho charakteristika a význam z hlediska studia domácího odboje

Po dobytí Berlína spadly Rudé armádě do klína i soudní spisy popravených občanů Československé republiky deponované dosud v Archivu Lidového soudního dvora.⁵⁰ Z četných poznámek v azbuce je zřejmé, že sovětská strana si byla vědoma významu ukořistěného materiálu; pečlivě jej prostudovala, očíslovala (pravý horní roh stránek – modrá nebo červená tužka) a z hlediska Moskvy vše podstatné transportovala do Sovětského svazu. Např. u spisů agentů GRU není zachován jediný snímek z gestapa; lze předpokládat, že i ony budou k nalezení v některém z moskevských archivů.

Jako první součást v Berlíně ukořistěných materiálů byl do Československa předán materiál týkající se Julia Fučíka.⁵¹ Stalo se tak z popudu Ústředního výboru

45 TUCHEL, Johannes, ref. 32, s. 113–120.

46 Tamtéž, s. 123–144.

47 WALTENBACHER, Thomas, ref. 5, s. 74–75 nebo Zentrale Hinrichtungsstätte. In: *Wikipedia* [online]. [Cit. 2021-09-01.] Dostupné z: https://de.wikipedia.org/wiki/Zentrale_Hinrichtungsst%C3%A4tte. Popravovalo se zpočátku sekýrou, později gilotinou, ve výjimečných případech oběšením. Výjimku tvořili příslušníci branné moci, kterým příslušela smrt zastřelením.

48 KÝR, Aleš. *Památník Pankrác. Expozice Vězeňské služby České republiky*. Praha: Vězeňská služba, 1999, 83 s. nebo Pankrácká sekýrárna. In: *Wikipedie* [online]. [Cit. 2021-09-01.] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pankr%C3%A1ck%C3%A1_sek%C3%A1rna.

49 VLČEK, Lukáš, ref. 37, s. 154.

50 Viz kap. Lidový soudní dvůr a výkon trestu smrti ve Třetí říši.

51 VÚA-VHA, f. Fond Německé soudní spisy – odboj v ČSR 1939–1945, k. 46, inv. č. 365 a k. 51, inv. č. 473.

Komunistické strany Sovětského svazu v roce 1954.⁵² Do Prahy jej přivezl první tajemník ÚV KSSS Nikita S. Chruščov a předal jej přímo prvnímu tajemníkovi ÚV KSČ Antonínu Novotnému; Praha tento akt vnímala jako přátelské gesto Moskvy. Není známo, zda československá strana využila momentální příznivé situace a iniciovala předání dalšího archivního materiálu, faktem však zůstává, že na sklonku roku 1956 převzalo Ministerstvo vnitra Československé republiky „od orgánů“ Německé demokratické republiky sedmdesát zapečetěných papírových pytlů.⁵³ Z nich byl sestaven fond č. 141 – Německé soudy v říši, který se stal součástí Studijního ústavu Ministerstva vnitra. Původně byl rozdělen do 457 archivních kartonů. Vyhodnocován byl od října 1956 do února 1957 s konstatováním, že *archiv vznikl v letech 1939–1945 činností: 1) německých lidových soudů, 2) německého zemského soudu v Berlíně, 3) zvláštních německých soudů* [a dále obsahuje] *4) kontrolní spisy něm. min. justice, 5) různé zprávy a protokoly vyšetřovaných osob gestapem, které gestapo předávalo německým soudům.*⁵⁴ Soudní spisy v drtivé většině případů obsahují průřez materiálu od zatčení gestapem až po účet za vyhlášku o popravě a dokonale dokládají nejen průběh vazby a soudního líčení, ale i reakce odsouzeného v konkrétních situacích (výslechy, soud, obsah žádosti o milost, korespondence s rodinou, hodnocení vězně z pohledu představitelů gestapa a vězeňských institucí atp.).

Z původního celku byly dle informace ředitele Vojenského historického archivu PhDr. Julia Baláže, CSc., který v roce 2008 participoval⁵⁵ na zpracování inventáře fondu Německé soudní spisy – odboj v ČSR 1939–1945, prakticky ihned po základní rešerši z podnětu prezidenta republiky Antonína Novotného vyňaty konkrétně specifikované archiválie týkající se členů KSČ a příslušníků tzv. komunistického odboje.⁵⁶ Až do Novotného pádu byly deponovány na sekretariátu prvního tajemníka KSČ a poté předány do Archivu ÚV KSČ. Odtud putovaly na počátku devadesátých let minulého století bez jakékoli snahy o kontinuitu ve smyslu opětovného sjednocení fondu do Vojenského historického archivu.

Z hlediska závažnosti obsahu patří obě části původního celku, tj. fond Německé soudy v Říši (141) v ABS a Německé soudní spisy – odboj v ČSR 1939–1945 ve VÚA-VHA k naprosto ojedinělým, mimořádně cenným souborům, které mají pro studium domácího protinacistického odboje nenahraditelnou hodnotu. Obsahují

52 JANAČEK, František. Pochybnosti i jistoty. Stručně ke starým otázkám. In: FUČÍK, Julius. *Reportáž psaná na oprátce (první úplné, kritické a komentované vydání/reedice)*. Ed. JANAČEK, František a kol. Praha: Torst, 2016, s. 344.

53 Komentář k inventáři fondu 141 – Německé soudy v říši v Archivu bezpečnostních složek nebo Prozatímní inventář k archivnímu fondu 141 [PDF]. 2008 [cit. 2021-09-01]. Dostupné z: <https://www.abscr.cz/data/pdf/abs/inventar-141.pdf>.

54 Tamtéž.

55 Společně s Mgr. M. Malou a Mgr. M. Jelenem.

56 Rozhovor s PhDr. Juliem Balážem, CSc., červen 2021; bližší informace mu byly sděleny historičkou PhDr. Alenou Hájkovou, CSc.

nejen tisíce stran výslechových protokolů, ale především poskytují vhled do činnosti jednotlivců a jejich postavení v rámci konkrétních odbojových skupin. Hlavní výslechové protokoly často doplňují výslechové protokoly svědecké, jejichž výpovědní hodnota mnohdy předčí obsah vlastního protokolu primárního. Oproti dosavadní interpretaci je již nyní možno konstatovat, že československá i česká historiografie zásadně podcenila význam spolupracovníků GRU, jejichž činnosti na území Protektorátu Čechy a Morava se prakticky vůbec nevěnovala. Na základě studia těchto pramenů je nutno spolupracovníky sovětské rozvědky vřadit do celku domácího odboje. Podobně je tomu i u představitelů ON, kteří v Plötzensee tvořili více než šestinou z popravených občanů Československé republiky. Jejich spisy – včetně závěrečných zpráv gestapa – poskytují dosud neznámé anebo významně podceňované informace, které přímo vybízejí k posunutí hranice dosavadní interpretace.

Oba citované fondy jsou z hlediska studia domácího protinacistického odboje nezastupitelné a do budoucna nepominutelné, a proto by jim měla být z hlediska konzervace i digitalizace věnována nadstandardní péče; bohužel tomu tak není.⁵⁷

Specifika soudních spisů

Složky fondu Německé soudy v Říši (141) obsahují ve většině případů protokol o osobní prohlídce, protokol o domovní prohlídce, fotografický trojportrét zatčeného, výslechový protokol / výslechové protokoly gestapa, výslechový protokol vyšetřujícího soudce VGH, rozhodnutí o vzetí do vazby, transportní a pobytové dokumenty z jednotlivých vězení v Říši, obžalobu, rozsudek, žádosti o milost (VGH, říšský ministr spravedlnosti, vůdce), rozhodnutí o provedení poprav, protokol o výkonu trestu, telegramy s textem vyhlášky o popravě (určené gestapu a Úřadu říšského protektora), vyhlášku o popravě, úřední oznámení o popravě a účet za tisk vyhlášky o popravě, mnohdy rovněž došlou korespondenci od rodiny a přátel a ve výjimečných případech i dopisy na rozloučenou, které zadržela cenzura. V nečetných případech jsou přiloženy i spisy gestapa, jež šetřilo zvláště závažné ojedinělé případy, které přesahovaly běžný vyšetřovací rámec, např. případ Františka Petra (zabití německého policisty za účelem získání zbraně) nebo příslušníka desantu Percentage Františka Pavelky.⁵⁸

57 Dosud jsem prošel 68 % materiálů fondu Německé soudy v říši týkajících se Plötzensee a na základě osobní zkušenosti mohu konstatovat, že minimálně čtvrtina těchto materiálů se nenalézá v dobré kondici a vyžaduje urychlený konzervační zásah. Fond Německé soudní spisy – odboj v ČSR 1939–1945 je na tom ve smyslu fyzického stavu archiválií o poznání lépe.

58 K případu Františka Petra viz ABS, f. Německé soudy v Říši, sv. 141-275-3, 141-275-4, 141-277-3 – 141-277-11, k případu Františka Pavelky viz tamtéž, sv. 141-334-4, 141-334-5, 141-334-7, 141-334-11.

V některých případech jsou součástí soudních spisů např. i cyklostylové blány s textem obžaloby⁵⁹ nebo konkrétní předměty zabavené zatčeným.⁶⁰ V případě spolupracovníků GRU byly naopak vyňaty veškeré fotografie.

Věznice Plötzensee jako centrální popravistiště Třetí říše

Věznice Plötzensee v berlínské čtvrti Charlottenburg byla zprovozněna v roce 1879 na ploše 26 ha s kapacitou 1 200 odsouzených. Od roku 1937 zde jako popravistiště sloužila původní přízemní dělnická ubytovna (později přeměněná na skladiště) umístěná na dvoře pavilonu č. 3. Čítala čtyři místnosti o výměře cca 82 m² a dalších šest menších prostor. Celkové rozměry tohoto objektu činily 29, 61 × 15,61 m, gilotina byla instalována v jeho pravé části.

Na sklonku roku 1942 přibyla z popudu Adolfa Hitlera ke gilotině traverza s řeznickými háky pro zavěšení oprátek. Věšení zde byli představitelé odbojové organizace Rudá kapela, proběhla zde i masová exekuce 250 k smrti odsouzených po náletu na Berlín v září 1943 za tzv. krvavých nocí. Děsivé proslulosti pak nabyla v souvislosti s popravami účastníků pokusu o státní převrat v červenci 1944, kdy zde byli nazi představitelé německého odboje před objektivy kamer bestiálním způsobem pomalu dušeni na strunách od klavíru.

Zatímco od vzniku Třetí říše do počátku roku bylo v Plötzensee popraveno sekerou 56 osob, po instalaci gilotiny (17. února 1937) se tento počet do vzniku války téměř ztrojnásobil. Vrchol představoval rok 1943, kdy proběhlo na 1 158 poprav, tj. průměrně tři denně; pokud zohledníme fakt, že se nepopravovalo o víkendech, pak se toto číslo ještě navýší. Celkově bylo na centrálním popravistišti Třetí říše v Berlíně-Plötzensee zavražděno 2 880⁶¹ osob. V průměru byl každý pátý popravený občanem Československé republiky.

Mezi významné paradoxy centrálního popravistiště v Plötzensee lze zahrnout i fakt, že zde byly popraveny špičky českého vojenského protinacistického odboje (z řad ON) stejně jako špičky německého protinacistického vojenského odboje, které by se v případě vypuknutí vojenského konfliktu (např. v roce 1938) s vysokou mírou pravděpodobnosti střetly stojíce na opačných stranách fronty.

59 Např. Otto Bartošek, ABS, f. Německé soudy v Říši, 141-258-8.

60 V případě Ladislava Brázdy například gáza, v níž byl zabalen kyanid draselný. Srov. ABS, f. Německé soudy v říši, 141-298-6.

61 Blíže k tomu např. TUCHEL, Johannes, ref. 32, s. 7.

Průběh poprav a nakládání s tělesnými ostatky

Cyklostylovaný protokol o popravě v Plötzensee zahrnoval necelé tři strany.⁶² Rozdílné byly pouze datum, jméno odsouzeného a jména přítomných úředníků, kata a jeho pomocníků a konkrétní časové údaje. Průběh poprav můžeme rekonstruovat na konkrétním příkladu Jana Uhra⁶³, spoluzakladatele odbojové organizace Zemský národní výbor a člena Obce sokolské v odboji a Obrany národa: *Vrchní státní návladní u Lidového soudního dvora 12 J 11/40. Berlín, 27. října 1942. Přítomni: první státní návladní Ranke, jako vrchní úředník pověřený dohledem. Justiční tajemník Renk, jako úředník vězeňské instituce. Soudní zaměstnanec Thiel jako tlumočník. Podepsaní úředníci Říšského zastupitelství u Lidového soudního dvora se dnes odebrali do věznice Plötzensee v Berlíně. Zde ve 13.08 hod. v doprovodu zástupce vedení věznice, vrchního správního inspektora Rohdeho, obhájce Dr. Ernsta Falcka, ústavního lékaře, vládního rady Dr. Schmitta a ústavního katolického duchovního, vrchního faráře Lohoffa, vyhledali v jeho cele k smrti odsouzeného Dr. Jana Uhra. Poté, co jej ztotožnil, vysvětlil vrchní úředník pověřený dohledem odsouzenému, střeženému dvěma příslušníky vězeňské stráže, že přichází z pověření vrchního státního návladního Lidového soudního dvora. Potom nechal odsouzenému nahlas a zřetelně přečíst rozhodující část rozsudku 1. senátu Lidového soudního dvora z 9. června 1942 s připojeným výnosem říšského ministra spravedlnosti z 15. října 1942, jemuž bylo Vůdcem umožněno nevyužít práva udělení milosti, ale dát průchod spravedlnosti. Odsouzenému dále otevřeně sdělil, že k výkonu rozsudku dojde 27. října 1942 po 20. hod., doporučil mu, aby se připravil na své poslední hodiny, a poukázal na skutečnost, že je na příslušníky vězeňské stráže možno vznést případná přání. Odsouzený dal bez dalších dotazů najevo, že oznámení porozuměl a že nevyžaduje služeb překladatele. Během oznámení zůstal odsouzený zcela klidný a vyrovnaný. Ranke. Renk.*⁶⁴

Vrchní státní návladní u Lidového soudního dvora 12 J 11/40. Berlín, 27. října 1942. Přítomni: první státní návladní Ranke, jako vrchní úředník pověřený dohledem. Justiční tajemník Renk, jako úředník vězeňské instituce. Podepsaní úředníci Říšského zastupitelství u Lidového soudního dvora se dnes dostavili do věznice Plötzensee v Berlíně, aby byli přítomni výkonu rozsudku trestu smrti nad Dr. Janem Uhrem. V popravní místnosti nahlásil kat Röttger z Berlína úředníkům pověřeným dohledem, že je i se svými pomocníky připraven k provedení rozsudku. V přední části popravní místnosti, osvětlené silným elektrickým světlem, se nacházel černě potažený stůl s kru-

62 Od poloviny roku 1943 byl protokol zkrácen na dvě strany (jeden list), v případě tzv. krvavých nocí nebyl použit vůbec.

63 Profesor Masarykovy univerzity PhDr. Jan Uher (28. 1. 1891 Prostějov – 27. 10. 1942 Berlín), člen Zemského národního výboru, Obce sokolské v odboji a Obrany národa, spolupracovník Politického ústředí, byl zatčen 20. 11. 1939 a vězněn na Špilberku, v Kounicových kolejích, Vratislavi, Diezu an der Lahn, Alt Moabit a Plötzensee.

64 ABS, f. Německé soudy v říši, sv. 141-350-24.

cifxem a dvěma hořícími svíčkami. Zadní část popravní místnosti, v níž se nalézala gilotina, byla oddělena černým závěsem. Podepsaní stáli za stolem, kat a jeho tři pomocníci u závěsu. Přítomen byl ještě vrchní správní inspektor Rohde. Vrchní úředník pověřený dohledem nařídil předvedení odsouzeného. Tento byl, s rukama svázanýma za zády a v doprovodu dvou vězeňských strážných, přiveden na místo vykonání rozsudku ve 20.18 hod. Dveře popravní místnosti byly zavřeny. Osoba předvedené byla vrchním úředníkem pověřeným dohledem ztotožněna s odsouzeným. Poté dal tento pověřenec katovi pokyn, aby vykonal rozsudek Lidového soudního dvora z 9. června 1942. Závěs byl okamžitě roztážen a tři katovi pomocníci si vyměnili pozice s vězeňskou stráží. Odsouzený nijak nereagoval. Nechal se bez odporu přivést ke gilotině a zde s obnaženou horní polovinou těla položit. Poté kat oddělil gilotinou hlavu odsouzeného od trupu a nahlásil vykonání rozsudku. Celá věc trvala od předvedení po předání katovi 9 sekund a od předání do katova hlášení, že rozsudek byl vykonán, 8 sekund. Ranke. Renk.⁶⁵

Ostatky popravených byly v drtivé většině případů dány k dispozici Anatomicko-biologickému ústavu Univerzity Fridricha Viléma a poté zpopelněny.⁶⁶ Popel byl následně anonymně rozsypán.⁶⁷ Dělo se tak přesně v intencích obou řídících úřadoven gestapa v protektorátu, jejichž vedoucí se obávali vydávání ostatků představitelů odboje zpět do vlasti s odůvodněním nebezpečí budování kultu mučedníků.

Atmosféru, která v Plötzensee nastala po popravě příslušníků odbojové organizace Rudá kapela v prosinci 1942, vylíčil ve svých vzpomínkách velmi sugestivně farář Harald Poelchau. Jeho slova se koneckonců dají zobecnit a vztáhnout i na popravené občany Československé republiky, kteří zde – bez ohledu na politické přesvědčení – obětovali život v boji proti nacistické tyranii: *Potom nastalo ticho. Dozorci se rozešli a úřední osoby odjely. Dozorci, který měl té noci službu, procházel chodbou. V ruce měl klíče, které cinkaly. Zavíral dveře teď už prázdných cel a zhasínal světla jedno po druhém. A všude byla tma.*⁶⁸

65 Tamtéž.

66 Blíže k tomu TUCHEL, Johannes, ref. 32.

67 Doprovodný text k sérii fotografií, které v Plötzensee vznikly v roce 1946 z popudu tehdejšího Svazu osvobozených politických vězňů, konstatuje, že popel popravených byl uložen v *urnovém oddělení* na hřbitově v Marzahně u Berlína. Fotografie byly zaslány vybraným pozůstalým (srov. osobní sbírka Olgy Soukupové).

68 POELCHAU, Harald. *Die letzten Stunden. Erinnerungen eines Gefängnispfarrers*. Köln: Röderberg, 1987, s. 81, resp. PERRAULT, Gilles. *V podzemí Třetí říše*. Praha: Academia, 1999, s. 249.

Příloha č. 1

Václav Erban: Vzpomínka vězně z Plötzensee⁶⁹

Abyste věděli, co a jak bylo v Berlíně-Plötzensee a co se dělo dále. Jak víte, k smrti mě odsoudili 7. 5. 1943. Spoutané nás, tj. Beka, Drábka, Frantu, Milostného, Ondráčka, Otavu a Sýkoru odvezli po pusté komedii katovské zpět do Moabitu, Ringes dostal šest let, Dusík osm. Druhý den dopoledne nás dovezli do Plötzensee. To je velký kriminál, dílny, kostel, tiskárna, velké zahrady. Mnoho pavilonů. Nevím kolik. Svlékli nás do naha, dali nám ty vězeňské hadry a odvedli do „Haus 3“. To byl výhradně pro kandidáty smrti, jejichž počet se pohyboval od 250 do 350. Každý týden určitý počet byl odpraven. Mně se dostalo toho „štěstí“, že jsem sám z celé party přišel na oddělení 8 do I. poschodí, které bylo nad oddělením 7, kde byly cely kamarádů, kteří šli toho kterého dne na smrt a kteří poslední odpoledne svého života trávili ve společnosti pěti dozorců v celách pode mnou. Popravní dny nebyly pravidelné. Někdy jeden den, někdy 2, 3, 4 i 5 dní v týdnu. Podle toho, kolik jich přišlo na řadu. Ani počet nebyl určitý, někdy 20, někdy 4–5, 10–15. Ti, kteří šli na smrt, byli vybírání vždy hned po obědě, o půl jedné. To jsme již všichni denně poslouchali, kdy zazní povel „Všechno složit!“. A tak smrt vybírala kamarády. Zacházení bylo dobré, až na několik sprostých dozorců, byli to vesměs slušní lidé. Jídlo dobré, ovšem mnoho ne. Ty balíčky nás držely. Díky Tobě, drahá, za všechno. Takovou radost jsem měl vždy! Ve dne jsme drali peří, na noc jsme dostávali pouta. Ke čtení byly povolovány noviny (kdo chtěl, mohl si předplatit) a tři knihy na týden (báječná knihovna). Na procházku každý druhý den na půl hodiny. Tak jsem žil, nade mnou v odd. 9 byl Ondráček, Otava, Drábek, Sýkora, Horák, Bek, Franta a Milostný byli jinde. Prožili jsme od 8. V. do 3. IX. několik náletů na Berlín, ale nálet zblízka až z 3. na 4. IX. Přiletělo jich strašlivé množství. Vlna za vlnou přilétala a bořili. Nejprve to bylo poměrně daleko. Stál jsem na stole u okna a díval jsem se. Celý horizont, pokud jsem viděl, samý reflektor, protiletadlová děla střílela, bylo vidět střely v oblacích. Také jsem viděl dvě letadla shořet. Pak se však nálet přiblížil a začalo boží dopuštění. Nejprve rozbili všechny světlomety a protiletadlové baterie. Dobře jsem pozoroval z okna, které vedlo na severovýchod, a viděl jsem jím těsně za zdí kriminálu takovou osadu, jako weekend. domků, všechno v zahradách, zelené, dále za touto byl jistě průplav, protože celý den bylo slyšet sirény lodí, kanál byl osázen po obou březích stromy. Dále za tím kanálem jsem viděl mezi tou zelení věž kostela a dále ještě tovární komíny. Musela to být továrna na motory, protože mnohdy celé dny bylo slyšet hukot motorů leteckých. Nejprve tedy jsem viděl, jak létají do povětří ty světlomety a ty baterie. To trvalo asi tak pět minut a bylo to stále hodně daleko. Náhle ale bylo vidět, jak z nebes padají zvolna takové shluky světelných raket nazelenalé a červené barvy. Vypadalo to jako rozsví-

69 Václav Erban (nar. 29. 10. 1900), viz ABS, f. Německé soudy v říši, sv. 141-269-20; srov. ČERNÝ, Vladimír, VAŠEK, František, ref. 18, s. 91–95.

cený vánoční stromek. Ty rakety jasně osvětlily celé širé okolí, osadu, kanál, továrny i kriminál. A nyní začaly padat pumy. A to jsme měli, můžeme-li my, totiž já, mluvit o štěstí, že neházeli ty zcela těžké, nebo dokonce vzdušná torpéda, nebo jak jim Němci říkali „Bezirksbomby“. To padaly jen ty lehčí, tak nejvýše 50 kg, a pak hlavně zápalné, fosforové malé pumy. A při tom štěstí jsme toho užili až dost. Kriminál se třásl jako o zemětřesení, bylo slyšet vždy takové hučení z nebes a pak „krach“, fontána ohně a hned všechno shořelo.

Dlouho jsem se nekochal tou podívanou, stál jsem, jak jsem již řekl, na stole u okna v košili, ruce spoutány, a pozoroval cvrkot. Pumové krupobití rychle zachvátilo tu osadu a kriminál. Náhle to zahučelo blízko, rána, oheň a já jsem letěl i s vyraženým oknem i se stolem přes celou celu až na dveře. Dírou po okně vanul kouř hořících domů, hořícího kriminálu; nedaleko byla velká pila (celé dny ji bylo slyšet bzučet) s velkým skladem dříví. To všechno hořelo, osada také. Nyní bylo slyšet, jak kamarádi tlukou na dveře cel a volají. Vedle mne to na pravé straně byl Němec z Lipska, hodinář, odsouzený Sondergerichtem za zpronevěru hodiněk na smrt. Takový dobrák, vdovec 51letý. Ten brečel strachy, chudák. Vlevo byl Francouz, proč, nevím. Tak jsem stál ve zdi dveří a čekal, co bude dále. Myslil jsem, že spadne-li nějaká těžká, že v tom výklenku dveřním to nejsnáze přečkám. Jaká ironie, k smrti odsouzený si hledá ochranu. Ale to už tak je, že člověk svou kůži stále chrání. Přece bylo náhle slyšet, jak někdo otevírá cely a volá „heraus“ a prý „hinunter“, jako dolů. Dveře se otevřely a já jsem vyběhl, tak v košili, a spěchal s ostatními po schodech do sklepa. A to už jsme šli sklem a omítkou a viděli jsme, jak střecha našeho baráku, dále přístavek, v němž stála sekyra, a všechny budovy v celém okolí jsou v plameni. A do hukotu plamenů a praskotu střel bylo slyšet detonace nových pum. Protože letci dobře viděli, tak do toho řezali vesele dál a celý pavilon byl shromážděn dole ve sklepě. To víte: řeči, kamarádi se hledali a nacházeli, vyměňovali názory a zprávy o válce, jak dlouho to bude trvat atd. To víte, že bylo hluku, 320 v takovém jednom sklepním koridoru. V tom našem sklepě jsme však dlouho nebyli, vyvedli nás z hořícího baráku a převedli do sklepa vedlejšího domu „H 2“. Ten nehořel, jen okna byla vybita, celá vyrvána, a na cestách, po nichž jsme šli bosí a nazí přebíhali, hustě skla. Ale kolem všechno hořelo, do toho padaly stále nové a nové pumy.

Sešli jsme se ve sklepě celá parta hradecká a drželi se pohromadě, i když nás asi o 4. hodině ráno ze sklepa vyvedli a v oddílech zavedli jednak do pavilonu 1, jednak zůstali (asi 170) v tom pavilonu 2. To bylo radosti, že sekyra shořela. Netušili jsme, že ti krvaví psi, kati, si naleznou náhradu brzy. Držel jsem se pohromadě s Drábkem, Bekem a tak jsme šli s celou hradeckou partou do pavilonu 1. Tam nás pochopové na chodbě dělili do jednotlivých místností. Doufal jsem, že zůstaneme všichni pohromadě, ale při tom dělení Drábek ode mne odešel a víc jsem ho už nespatriil. Rovněž Otava a Ondráček se oddělili a tak jsem byl mezi 35 s Frantou, Milostným, Bekem, Horákem a Sýkorou v jedné světnici. Byla to učebna, aspoň to bylo napsáno na dveřích. Tam jsme byli na slamnících asi do desíti hodin. Bek mi dal dvojce noviny. Pak

nás vyvedli ven a nastrkali nás po dvou do cel. Hleděl jsem se dostat s Bekem nebo jiným, ale to víte, ti katovi pacholci, ti se neptají, a tak jsem dostal za společníka hochu 21letého, Václava Oubrechta z Komořan u Mostu. Byl odsouzen koncem července, protože pomáhal zajatcům pracujícím v mosteckých dolech k útěku. Jeho otec pět let, matka 3, bratr 2. Hodný hoch, Čech. Vyprávěl mi o životě v Sudetech, o práci na dolech. Byl vyučený kameník. Učil se ve Dvoře Králové. Bohužel dlouho jsme spolu nebyli. Musím ještě dodat, že na téže chodbě jsme byli všichni, totiž bez Drábka, Ondráčka a Otavy. Napravo ode mne byl Opočenský z Chocně s jedním z Olomouce. Nalevo Nesnídal z Kuklen, úředník agrární banky v Hradci Králové (podle vidění, potkávali jsme se, znali jsme se), a Němec W. Richey z Dortmundu. Tak jsme přežili tu sobotu 4. 9., neděli, pondělí a přišlo úterý 7. 9. Dopoledne jsme byli na půl hodiny. Nikdo netušil, co se bude dít, jen jsme byli zvědaví. O Itálii se ještě nevědělo, jen o Himmlerovi. Náhle večer do okenní zábavy (bavili jsme se totiž vždy večer oknem) už i v paviloně 3 zaznělo nové otevírání dveří, hluk mnoha kročejů, hlasy pochopů. Slyšeli jsme povel „vše svléknout“, kroky ze schodů (byli jsme ve třetím patře). Oknem jsem viděl do dvora, rozděleného napříč zdí. Za tou zdí vedle jedné spálené budovy byla železná vrata vedoucí na veliké prostranství, na němž právě proti našemu pavilonu stál ústavní kostel, rovněž vyhořelý, dále nějaká dílna, která však byla celá. Tu jsem spatřil přícházení k těm železným vratům čtyři čtyřstupy kamarádů, vedených strážci tak, že na každé straně čtyřstupu byl jeden pochop. Nějací šli v čele hloučku, několik jich uzavíralo průchod. To byl první transport smrti toho večera. Zároveň jsem zahlédl, jak prostranstvím za kostelem prochází jiný průvod, rovněž 15–16, vedený strážci a kráčející kamsi nalevo za tu spálenou budovu ležící vedle našich železných vrat. Ve všech oknech ostatních cel bylo viděti hlavy našich kamarádů i vězňů (trestanců odpykávajících si tresty vězení), kteří pozorovali, co bude. Ovšemže se přitom vyměňovaly názory a tu jsem zaslechl hovor, při němž mi přeběhl mráz po zádech, třebaže neměl, vždyť jsem byl odsouzen k trestu smrti také sám. Jeden kamarád, jménem Jandera, medik z České Třebové, dohovořil se totiž česky s jedním vězněm, jenž pocházel z Chocně, tedy ne kandidát smrti, a ten řekl Janderovi, že bude dnes velmi zle, že budou sekat celou noc. A také ano. Po prvním hloučku asi po půlhodině přišli zpět, otvíraly se dveře, opět bylo slyšet vyvolávat jméno, povel k svléknutí prádla a obléknutí kalhot a kazajky, hlukot kročejů a odchod ze schodů. A tak jsem si připravil dopisy, fotografie, poklekl a modlil se – ne snad ze strachu – ne, ale loučil jsem se modlitbou s vámi, moji milí, děkoval vám i Bohu, za vše ho odprosil, aby vás neopouštěl, ale pomáhal vám, vaši cestu urovnal, nedal vám nouzi poznati a ode všeho zlého vás ochránil, jako činím denně, stále. A tak jsem byl opravdu zcela odevzdán do té všemohoucí Boží vůle, že jsem cítil, že moje srdce tlouče zcela pravidelně, a čekal jsem, až přijdou pro mne. A opět se vrátili, opět se opakovalo totéž. Náhle otevřeli dveře vlevo. Volali jméno, ale nerozuměl jsem. Chvíli hluk, pak kroky drábů a kamarádů a zase ticho. A opět na protější straně v jedné cele. Pak jsem se dověděl, když odešli, že odvedli Nesnídala. To jsem pak hovořil ok-

nem s Opočenským. Byl vpravo ode mne. Volal jsem také Frantu, Horáka a Sýkoru, z nichž se mi ozval pouze poslední. Nevěděl jsem, na čem jsme, a toliko Sýkora říkal, že od něho (byli tam čtyři) z cely již jeden odešel. Začalo se stmívat, až dosud bylo světlo, jako začátkem září. Obloha jasná, čistá, srpek měsíce bylo vidět skrývat se za obrysy kostelní věže. Takový pozdní letní večer. A mezi námi řádila smrt. Vybírala si kamarády, otevírala cely a vodila kamarády na hakenkreuz. Díval jsme se vždy na odcházející oknem. Čekal jsem stále na povel k odchodu. Můj soudruh Oubrecht ležel na slamníku, nejevil žádný strach, byl jen ticho. A nyní jsem opět slyšel otevřít dveře vpravo. Opět mi ušlo jméno. Pak jsem s hrůzou zvěděl, že odešel Opočenský a v příštím hloučku pak odvedli i toho Olomoučáka, který byl s ním v cele a cela vedle osířela. A tak to šlo dále a dále. Noví a noví byli vyváděni a odvedeni. Už byla noc, pojem o čase jsem neměl. Seděl jsem na posteli a myslil na vás, moji nejdražší, a modlil se. A v tom čekání jsem unaven a také rozrušením přemožen (a hladem) usnul a spal až do rána. Když jsem se probudil, poslouchal jsem, vodili stále. A tak to trvalo do osmi hodin, ani při rozdávání snídaně nepřestávali odvádět. A pak celý den jsem slyšel, jak kalfaktoři uklízeli zanechané věci, prádlo, misky, jídlo atd. A ovšemže se celý den debatovalo, ačkoliv bachaři hlídali a honili nás od okna. Hned ráno, ještě časně, volal mně Jarka Sýkora, prý zdali ještě žiji. A hned také hlásil, že je sám. Tak z vedlejší cely, bylo to vpravo ode mne, ve vedlejším křídle, hlásil se jeden Němec, ostatní tři Češi všichni pryč. Ven jsme toho dne nešli a tak jsme očekávali, co bude dále. Kolik jich padlo, nikdo nevěděl, kdo všechno, také ne. Jen o těch nejbližších jsme věděli. A pak přešel opět den, středa to byla, opět takový krásný den, jako většina toho léta a podzimu. Sluníčko svítilo mile celý den a tak se přiblížil večer. Po večeri, když nás spoutali, bylo ticho. Ale oknem jsem viděl, jak přicházejí noví bachaři do služby s aktovkami. A trousilo se jich hodně. A již se také ozval náš včerejší zpravodaj, který volal Janderu. K tomu řekl (pamatuji se jasně na jeho slova, poslouchal jsem napjatě): „Tak dnes to půjde dále. Má vás být asi čtyřicet. Včera vás bylo asi 170.“ Jandera se ptal, bude-li to trvat opět celou noc. „Ne, jen do půlnoci, a kdo tuto noc přežije, tak to má dobré. Má vás zbýt asi čtyřicet.“ Můžete si myslet, jaké jsem měl myšlenky, když jsem si vypočítal, kolik jich ještě musí zemřít. A opět jsem si připravil dopisy, fotografie, modlil se za vás, za rodiče a všechny padlé kamarády. Ostatně, má drahá mami, řeknu, že o každé popravě, po celou tu dobu v H 3, jsem klečel a za ty kamarády se modlil. Prosil jsem vás, Boha za odpuštění a smíření s Ním čekal jsem další. A zase se opakovalo to strašné, hrůzné, co včera. Klíče zarachotily ve dveřích, jméno se ozvalo, povel k svléknutí, hluk kročejů. A zase na jiném místě. Smrt zase mávala kosou, zase vybírala nové oběti. My oba, Oubrecht a já, byli jsme tiší. Čekali jsme další. Náhle na protější straně chodby, tam, kde jsem věděl, že je doktor Milostný, otevřeli celu a již se ozvalo jeho jméno. Slyšel jsem, jak pevným hlasem odvětil „jawohl“, pak jsem viděl jeho kučeravou hlavu v hloučku před železnými vraty, když jich opět asi patnáct vyváděli. Bylo asi půl osmé hodiny. A my stále čekali. Rychle se stmívalo a srpek měsíce opět vycházel

za štíhlými věžemi kostela. Čekali jsme napjatě, naslouchali každému novému nábo-ru. A zase jsem jako včera usnul.

Probudil jsem se, byla tma. Nikde ani hlásku, jen venku se ozývaly kroky noční hlídky. Byl jsem opět dosti dlouho vzhůru, poslouchal, konečně jsem usoudil, že již bude asi konec, a tak jsem opět zavřel oči a spal dále. Ráno opět kalfaktoři uklízeli zbylý majetek kamarádů a toho dne (čtvrtek) jsme šli na půl hodiny ven. To víte, že jsem byl zvědav, kolik nás je. Napočítal jsem jich, tuším, 43. Ovšem věděl jsem, že jsou také v jiné budově kamarádi. Také jsem radostně konstatoval přítomnost Franty, Sýkory, Horáka, o kterém jsem se domníval, že je pryč. Zdálo se mi totiž, že jsem jeho šedou hlavu zahlédl mihnout večer v jednom hloučku. Počítali jsme s kamarádem, neboť jsme byli stále ještě oba živí, že je nás tu asi na 70–80. A že jsme měli pravdu, ukázalo se hned ve čtvrtek, v pátek a pak ještě příští pondělí. Doufali jsme tento den (ve čtvrtek), že bude tomu vraždění konec, že se ta krvavá bestie nasytila, ale mýlili jsme se. Dopoledne jsme si s kamarádem zakouřili. Dostal jsem totiž od jednoho kamaráda, když jsme byli pohromadě, jednu Vlastu a měl jsem ji schovanou. Nyní, když nám svítilo sluníčko, jsme si za pomoci brýlových skel a vody zapálili. A slavně jsme ji asi natříkrát vykouřili. Odpoledne nás navštívil katolický farář, jemuž jsem říkal, že si myslím, kdo tyto dvě noci přežil, že může mluvit o Božím zázraku. On se na to na mne rozpačitě zadíval a pak řekl: „Ovšem. Ale přesto je zapotřebí být připraven na všechno.“ Přišel večer, spoutali nás a bylo ticho. Nic se nedělo, už jsme doufali, že nic nebude. Ale bohužel jsem se mýlil. Znovu bylo slyšet nejprve v nižších poschodích kroky mnoha, opět se dveře otevíraly, povely, kroky a zase smrt se vydala na pouť. Konečně došli i do naší chodby. Otevřeli asi dvoje dveře a přecházeli kolem našich dveří. Můžete si představit, jak je asi člověku, který sedí a napjatě čeká, kdy i na jeho dveře smrt zaklepe. A stále kolem chodí. Je ji člověk ucítit, ten studený dech, a zase nic. Náhle se zastavili u našich dveří a hned nato zarachotil klíč v zámku. Srdce mi utichlo, tak už jdou pro tebe, napadlo mne a hrabal jsem se z dek, neboť ve dveřích stál ten smrtonoš, vyvolavač s papírkem v ruce. Můj kamarád na slamníku se rovněž zdvihl, nyní zavolal ten dozorce: „Oubrecht Wenzel.“ Můj hoch se rychle zvedl, ani mi ruky nepodal a vyšel z cely, kterou hned zase zavřeli. A za chvíli bylo v celém oddělení ticho, oknem jsem viděl, jak jich 15 odchází, vedeno svými katy na popraviště. Krátce nato vyšel podobný průvod za kostelem; to bylo těch osm z druhého pavilonu. Tedy celkem 23. Čekal jsem nyní na jejich návrat a chystal jsem se též. Opět jsem byl připraven, rozloučen s vámi, moji drazí. Ale tento večer byl klid a tak jsem usnul. Druhého dne jsem vydal kamarádův majetek. Chudák, vzal si moje kalhoty a svoje krátké mi nechal. Ten den jsem se dověděl od souseda, který dostal zprávu o Itálii. Měli jsme pak hned rozluštění, proč došlo k těmto bartolomějským nocem: 1. bombardování vůbec, 2. bombardování kriminálu a nezpůsobilost umístit oněch 320 kandidátů, 3. rozhodnutí Itálie kapitulovat, 4. Himmler ministrem. Tyto čtyři příčiny způsobily tu krvavou lázeň. Příštího dne jich vzali u nás 5, v druhém pavilonu 12, celkem 17. V sobotu a v neděli se nikdy

nestíná, drží se i tady anglická sobota. V pondělí odpoledne jsme se ten zbyteček, bylo nás 22 a v tom několik nových, čerstvých, přestěhovali do pavilonu 1. Tam jsem se dostal do cely s tím svým sousedem, Němcem, Richeyem. Hodný člověk. Psal jsem domů. Byli jsme tam do 24. 9., kdy nás náhle odpoledne sepsali, to už nás opět bylo přes sto, neboť německá justice pracovala stále bezvadně a stále dodávala nové oběti teutonské krvelačnosti. Vybrali pouze ty, kteří byli odsouzeni Volksgerichtem, bylo nás 72. A spoutali nás po pěti a nastrkali do nákladních i vězeňských aut a odvezli na Postupimské nádraží. Viděli jsme, že jedeme do Brandenburgu; kriminál je zbrusu nový, moderní, ale je to kriminál. A hlad je tu hrozný, hlad jako v Drážďanech. Maličko chleba, brambor bylo zpočátku 750 g denně, nyní (v listopadu) jen 400 g. K obědu řídká tráva, kapusta, špenát, mrkev, řepa. Večer polévka, ta je hustá, je pravda, ale málo. Ve středu krajíček chleba s margarínem a kousek vuřtu, v sobotu chleba a trochu tvarohu zamíchaného s vodou. V neděli opět chleba a kousek (50 g) salámu. K tomu chlebu vždy buď 1/2 litru cukrínem slazeného čaje, nebo černé kávy hořké. Celá doba mého zajetí se vyznačuje hlavně hladem: Kromě krátké doby, co jsem byl v Drážďanech jak kalfaktor a najedl jsem se díky Bohu dosyta, měl jsem a mám stále hlad. Nyní jsme již opět dva měsíce v Brandenburgu. Tady jich již mnoho popravili. Viděl jsem stav. Jeden den nás bylo 75, druhý den 42 a tak to jde stále. Modlím se a prosím Boha o odpuštění a zachování. Vzpomínám na vás, moji milí, naše zesnulé a na svoje kamarády. Budte s Bohem. Napsal jsem to, abyste věděli, kdy zemřeli.

Příloha č. 2

Občané Československa popravení v Berlíně-Plötzensee⁷⁰

1. Adam Václav (26. 9. 1905 – 1. 6. 1943), ON
2. Adler Štěpán (9. 2. 1896 – 7. 8. 1942), ON
3. Amcha Robert (7. 11. 1909 – 14. 1. 1943), ON
4. Andres Gustav (8. 1. 1895 – 8. 9. 1943), OSVO
5. Aubrecht Alois (12. 4. 1915 – 8. 9. 1943), KSČ
6. Aubrecht Václav (12. 11. 1921 – 9. 9. 1943), nadřezování nepříteli
7. Bača Josef (14. 1. 1911 – 3. 5. 1943), GRU
8. Bača Karel (21. 1. 1891 – 15. 6. 1943)
9. Bachtík Josef (8. 7. 1903 – 13. 6. 1941)
10. Balcar Miloš (4. 12. 1909 – 8. 9. 1943), GRU
11. Ballík František (31. 12. 1895 – 13. 1. 1943), KSČ
12. Bartošek Otto František Cyril (2. 5. 1908 – 21. 4. 1943), ON
13. Baše Josef (210. 3. 1897 – 9. 4. 1943), ON
14. Bejdová Antonie (30. 9. 1911 – 8. 9. 1944), KSČ
15. Bek Josef (14. 1. 1899 – 8. 9. 1943), PVVZ
16. Beneš Josef (18. 11. 1904 – 8. 9. 1943), OSVO
17. Beneš Josef (3. 2. 1906 – 10. 2. 1943), ON
18. Beneš Robert (27. 1. 1915 – 16. 11. 1942), nadřezování nepříteli
19. Berger Walter (5. 11. 1909 – 16. 8. 1943), KSČ
20. Bernášková Irena (7. 2. 1904 – 26. 8. 1942), vydávání ilegálního časopisu V boj!
21. Bessmertny Alexander (20. 3. 1888 – 22. 8. 1942), špionáž
22. Bíca Josef (25. 5. 1913 – 28. 4. 1943), KSČ
23. Bidlo Josef (7. 5. 1890 – 16. 6. 1943), ON
24. Bilík František (18. 6. 1891 – 16. 3. 1943), ON
25. Binek Vincenc (17. 12. 1899 – 12. 9. 1942), odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
26. Blabolil František (1. 7. 1904 – 2. 9. 1942), ON
27. Blaška Alois (23. 1. 1906 – 9. 4. 1943), KSČ
28. Blažek Josef (9. 1. 1908 – 18. 12. 1942), ON
29. Blažek Miloš (30. 3. 1913 – 1. 4. 1943), ON
30. Blažek Oldřich (10. 11. 1903 – 16. 11. 1942), KSČ, ZNV, ON
31. Bobák Vladislav (4. 2. 1912 – 12. 7. 1943), GRU
32. Bobek Antonín (15. 2. 1900 – 11. 5. 1943), ON
33. Boháč František (20. 12. 1909 – 17. 11. 1944), KSČ
34. Boháček Josef (20. 2. 1894 – 7. 6. 1943), ON
35. Böhm Jan (18. 2. 1886 – 20. 5. 1943), špionáž

70 Obsaženi jsou a) představitelé odboje, b) spolupracovníci čs. vojenského zpravodajství.

36. Böhm Karel (30. 8. 1906 – 16. 11. 1942), GRU
37. Bohuslav Josef (19. 3. 1898 – 5. 11. 1942), KSČ
38. Bombera Alois (15. 9. 1919 – 22. 7. 1943), Panslavisté
39. Borák Josef (21. 1. 1905 – 13. 1. 1943), KSČ
40. Boublík Karel (8. 12. 1902 – 8. 9. 1943), poslech zahraničního rozhlasu
41. Bouček Josef (1. 9. 1912 – 28. 4. 1943), KSČ
42. Bourek Josef (21. 7. 1897 – 5. 6. 1941)
43. Bouzek Václav (26. 2. 1893 – 26. 8. 1942), ON
44. Brabec Antonín (21. 1. 1899 – 5. 11. 1942), KSČ
45. Brázda Vlastislav (17. 4. 1901 – 7. 8. 1942), ON, vydávání ilegálního časopisu
V boj
46. Brodský František (16. 1. 1909 – 17. 11. 1944), KSČ
47. Broul Josef (25. 12. 1906 – 8. 9. 1943), ON
48. Brožek Ladislav (5. 6. 1904 – 11. 1. 1943), KSČ
49. Brýl Josef (18. 3. 1891 – 26. 1. 1943), ON
50. Brzobohatý Inocenc (28. 7. 1920 – 20. 8. 1943), poslech zahraničního rozhlasu,
nadržování nepříteli
51. Bursa Jáchym (15. 12. 1887 – 7. 9. 1943), KSČ
52. Ciahotný Jan (21. 4. 1897 – 6. 11. 1942), Svaz ozbrojeného boje
53. Ciahotný Ludvík (26. 7. 1910 – 6. 11. 1942), Svaz ozbrojeného boje
54. Coufal Antonín (31. 5. 1894 – 8. 9. 1943), KSČ
55. Coufal Gustav (26. 4. 1896 – 12. 9. 1942), ON
56. Čámský Karel (27. 6. 1900 – 12. 9. 1942), odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
57. Částkova Jaroslava (5. 6. 1908 – 25. 5. 1943), PÚ, PVVZ
58. Černý František Alois (11. 10. 1894 – 18. 6. 1943), KSČ
59. Černý Vladimír (2. 2. 1895 – 8. 4. 1943), ON, odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
60. Červinková Věra (27. 8. 1905 – 24. 11. 1944), KSČ
61. Český Ludvík (23. 8. 1887 – 10. 5. 1943), ON
62. Čiora František (5. 11. 1907 – 19. 3. 1942), KSČ
63. Čurda Jaroslav (10. 10. 1905 – 6. 11. 1942), ON
64. Danda Josef (31. 3. 1912 – 14. 1. 1943), ON
65. Decsy Emil (15. 11. 1901 – 1. 6. 1943), ON
66. Dědek Václav (27. 6. 1918 – 8. 9. 1943), KSČ
67. Dienelt Josef (4. 7. 1913 – 7. 9. 1943), KSČ
68. Dienstbier Zbyněk (14. 10. 1903 – 3. 5. 1943), ON
69. Dlouhý Josef (29. 5. 1892 – 3. 11. 1942), špionáž
70. Dobřenský Alois (1. 2. 1912 – 8. 9. 1943), KSČ
71. Dolas Emil (16. 11. 1911 – 9. 7. 1943), KSČ
72. Dolejší Bohumil (23. 8. 1904 – 9. 7. 1943), KSČ

73. Doležal Otakar (17. 11. 1911 – 12. 5. 1942), ON, odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
74. Drábek František (9. 2. 1893 – 8. 9. 1943), PVVZ
75. Dubovský Karel Sergej (29. 8. 1889 – 23. 3. 1943), ON
76. Dubská Marie (27. 5. 1916 – 20. 7. 1944)
77. Dürr Rudolf (22. 2. 1898 – 7. 9. 1943), ON
78. Dutzová Anna (16. 1. 1900 – 3. 11. 1944), nadržování nepříteli
79. Dvořák Adolf (12. 8. 1909 – 29. 3. 1943), KSČ
80. Dvořák Antonín (13. 5. 1907 – 3. 11. 1942), ON
81. Dvořáková Emilie (27. 9. 1919 – 29. 3. 1943), KSČ
82. Dvořák František Josef (1. 10. 1886 – 8. 9. 1943), špionáž
83. Dziekanik Jan (6. 6. 1919 – 13. 8. 1943), pokus o emigraci za účelem vstupu do
čs. zahraniční armády
84. Erban Pavel (18. 2. 1896 – 7. 9. 1943), distribuce ilegálního časopisu Český kurýr
85. Erben Vlastimil Jan (28. 9. 1909 – 12. 7. 1943), GRU
86. Evald Jaroslav (6. 11. 1894 – 10. 6. 1943), ON
87. Evald Karel (19. 1. 1896 – 8. 9. 1943), OSVO
88. Faic František Josef (4. 10. 1905 – 23. 3. 1943), ON
89. Faltus Josef (14. 2. 1909 – 8. 9. 1943), KSČ
90. Feistmantl Rudolf (26. 6. 1892 – 8. 4. 1943), ON, odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
91. Fiala Mikuláš (5. 12. 1897 – 14. 12. 1942), KSČ
92. Fiala Zdeněk (12. 4. 1917 – 25. 8. 1943), KSČ
93. Ficht Otto Albín (8. 10. 1912 – 12. 4. 1943), KSČ/KSN
94. Filipec Miroslav (31. 12. 1909 – 26. 8. 1942), ON
95. Forman Jiří (2. 3. 1913 – 7. 9. 1943), KSČ
96. Fořt Karel (28. 1. 1903 – 3. 11. 1942), ON
97. Fortelka Jaroslav (10. 6. 1910 – 9. 4. 1943), KSČ
98. Fousek Josef (24. 4. 1905 – 23. 3. 1943)
99. Franěk Jaroslav (8. 10. 1897 – 1. 7. 1943), ON
100. Frömpter Otto (10. 6. 1900 – 8. 9. 1943), OSVO
101. Fučík Julius (23. 2. 1903 – 8. 9. 1943), KSČ, NRVI
102. Gardavský Jaroslav (24. 9. 1906 – 19. 8. 1942), ON
103. Gerlich Karel (14. 5. 1908 – 14. 1. 1943), KSČ
104. Gibiš Antonín (31. 5. 1902 – 11. 5. 1943), ON
105. Grád František (1. 9. 1891 – 11. 1. 1943), nadržování nepříteli
(podpora parašutisty ze Západu)
106. Grégr Vladimír (3. 8. 1902 – 22. 2. 1943), PÚ
107. Gros Georg le (5. 6. 1893 – 10. 3. 1942), špionáž
108. Gschwindová Miloslava (6. 2. 1904 – 4. 9. 1942), KSČ
109. Haas Karel (9. 8. 1913 – 3. 5. 1943), nadržování nepříteli

110. Habán Karel (10. 6. 1895 – 18. 12. 1942), ON
111. Habrda Jan (6. 12. 1912 – 16. 8. 1943), GRU
112. Hájek Josef (29. 3. 1910 – 7. 6. 1943), ON
113. Hájek Ladislav (28. 6. 1894 – 13. 1. 1943), KSČ
114. Hampejs Václav (28. 1. 1894 – 8. 9. 1943), OSVO
115. Hampl Bohumil (26. 9. 1906 – 13. 1. 1943), KSČ
116. Hampl Josef (3. 3. 1908 – 13. 3. 1944), KSČ/KSR
117. Hamšík Josef (7. 3. 1895 – 8. 4. 1943), ON, odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
118. Hanák Josef (23. 9. 1888 – 8. 9. 1943), ON
119. Hánek František (6. 11. 1889 – 8. 9. 1943), OSVO
120. Hatscheková Elli (2. 8. 1901 – 8. 12. 1944), GRU
121. Havel Čeněk (6. 1. 1901 – 24. 5. 1943), ON
122. Havelka František (21. 1. 1916 – 12. 7. 1943), GRU
123. Havelka Ladislav (27. 8. 1918 – 12. 7. 1943), GRU
124. Havránek Josef (12. 2. 1910 – 9. 1. 1942)
125. Hejl Stanislav (5. 5. 1923 – 25. 8. 1943), KSČ
126. Hekr Zdeněk (16. 10. 1910 – 8. 2. 1943), ON
127. Helcl Alexandr (24. 10. 1921 – 25. 8. 1943), KSČ
128. Helmich Karel (15. 5. 1892 – 16. 6. 1943), ON
129. Helvín František (15. 8. 1890 – 8. 9. 1943), ON
130. Hladiš Vojtěch (10. 4. 1912 – 16. 8. 1943), KSČ
131. Hlaváč Oldřich (9. 1. 1895 – 18. 12. 1942), ON
132. Hlávka Rudolf (22. 6. 1905 – 13. 1. 1943), KSČ
133. Hlinka Vilém (29. 11. 1912 – 7. 9. 1943), ON
134. Hlobil Josef (15. 2. 1899 – 26. 1. 1943), ON
135. Hofta Otokar (12. 8. 1901 – 22. 2. 1943), ON, distribuce ilegálního časopisu
V boj!
136. Holub Bohumil (16. 7. 1885 – 29. 3. 1943), KSČ
137. Holý Jiří (29. 6. 1896 – 8. 9. 1943), OSVO
138. Homola Bedřich (2. 6. 1887 – 5. 1. 1943), ON
139. Hora Alois (22. 1. 1893 – 7. 9. 1943), KSČ
140. Horák Břetislav (24. 7. 1904 – 4. 5. 1943), špionáž, nadřžování nepříteli
141. Horňáček Štěpán (6. 12. 1913 – 7. 9. 1943), KSČ
142. Hozman Josef Alois Antonín (18. 6. 1905 – 24. 9. 1942), ON
143. Hradecký Karel (16. 10. 1904 – 8. 9. 1943), ON
144. Hrachovec Josef (21. 2. 1911 – 5. 11. 1942), nadřžování nepříteli
145. Hrachovina Antonín Jan (12. 8. 1902 – 5. 4. 1943), KSČ
146. Hroschek Andreas (27. 11. 1889 – 1. 4. 1943), KSČ
147. Hruběš Josef (26. 9. 1898 – 8. 9. 1943), OSVO
148. Hrubý Josef (6. 8. 1887 – 16. 11. 1942), ON

149. Hrubý Josef (19. 12. 1896 – 1. 2. 1943), KSČ
150. Hubáček Jan (7. 5. 1891 – 26. 9. 1942), ON
151. Hudec František (8. 5. 1891 – 8. 9. 1943), ON
152. Hůla Miloslav (14. 2. 1915 – 16. 3. 1943), GRU
153. Hůlka Adolf (11. 9. 1891 – 10. 5. 1943), ON
154. Chalupa Ivan (28. 1. 1887 – 1. 4. 1943), ON
155. Charvát Milan (28. 4. 1916 – 16. 11. 1942), nadřžování nepříteli
156. Choleva Jan (16. 5. 1897 – 19. 3. 1942), KSČ
157. Chromjak Josef (11. 1. 1914 – 28. 5. 1943), KSČ (?)
158. Chvátal Ladislav (19. 6. 1912 – 8. 9. 1943), OSVO
159. Jáchym Josef (29. 10. 1898 – 19. 3. 1943), ON
160. Jamrozý Josef (6. 7. 1907 – 9. 7. 1943), KSČ
161. Jančář Mikuláš (9. 3. 1913 – 16. 8. 1943), KSČ
162. Janděčka Václav (5. 6. 1915 – 1. 2. 1943), KSČ
163. Jandera Miroslav (23. 9. 1920 – 8. 9. 1943), KSČ
164. Janeček František (18. 8. 1896 – 16. 6. 1943), ON
165. Janík František (20. 10. 1897 – 7. 8. 1942), ON
166. Janoušek Jan (27. 12. 1897 – 26. 8. 1942), ON
167. Janoušek Vladimír (16. 6. 1902 – 16. 11. 1942), distribuce ilegálního časopisu
V boj!
168. Jansa Karel (9. 10. 1893 – 7. 8. 1942), ON
169. Jánský Josef (30. 1. 1909 – 7. 9. 1943), KSČ
170. Jaroš František (29. 9. 1888 – 7. 9. 1943), distribuce ilegálního časopisu
Český kurýr
171. Jaroš Josef (1. 2. 1879 – 27. 10. 1942), ZNV, ON
172. Jaroš Karel (29. 1. 1899 – 18. 12. 1942), odbojová organizace Karla Jaroše, ON
173. Jarý Josef (19. 7. 1909 – 6. 11. 1942), ON
174. Jasanovský Václav (19. 9. 1896 – 8. 9. 1943), OSVO
175. Jelínek Čestmír (19. 9. 1902 – 19. 8. 1942), ON
176. Jetonický Bedřich (26. 5. 1908 – 9. 9. 1943), ON
177. Ježek František (10. 9. 1905 – 25. 1943), KSČ
178. Jiříčka Jan (19. 5. 1903 – 12. 9. 1942), ON
179. Jirka Josef (16. 8. 1896 – 12. 9. 1942), ON
180. Jiskra Václav (13. 3. 1902 – 8. 9. 1943), KSČ
181. John František (26. 7. 1906 – 1. 12. 1942), KSČ
182. Jošt Josef (30. 9. 1895 – 2. 10. 1942), ON
183. Juřena Štěpán (14. 12. 1900 – 8. 9. 1943), KSČ
184. Kadeřávek Vladimír (22. 1. 1898 – 7. 8. 1942), ON
185. Kafka Josef (16. 6. 1895 – 9. 7. 1943), ON
186. Kalina František (28. 1. 1896 – 11. 1. 1943), nadřžování nepříteli
(podpora parašutisty ze Západu)

187. Kaman Petr (29. 6. 1895 – 7. 8. 1942), ON
188. Kapic Adam (9. 8. 1900 – 8. 9. 1943), KSČ
189. Kaura Karel (22. 6. 1904 – 7. 9. 1943), KSČ
190. Kavalec Alfons (29. 7. 1898 – 20. 10. 1942), nadřžování nepříteli
191. Kazda Josef (21. 6. 1896 – 19. 8. 1942), ON
192. Kessler Jan Konstantin (5. 9. 1892 – 8. 4. 1943), ON
193. Kladiva Jaroslav (24. 2. 1902 – 25. 5. 1943), PVVZ
194. Klaus Václav (22. 4. 1907 – 8. 9. 1943), OSVO
195. Kleandr Josef (7. 11. 1905 – 20. 5. 1943), ON
196. Klecan Jaroslav (2. 3. 1914 – 8. 9. 1943), KSČ, NRVI
197. Klejch Miloš (30. 10. 1905 – 8. 9. 1943), KSČ
198. Klíma Jan (16. 5. 1915 – 8. 9. 1943), GRU
199. Klímek Edmund (23. 3. 1892 – 24. 9. 1942), ON
200. Koc Josef (16. 1. 1899 – 18. 4. 1945)
201. Kocmann Josef (19. 1. 1891 – 26. 9. 1942), ON
202. Kočí Rudolf (16. 4. 1901 – 24. 9. 1942)
203. Kočí Vladimír (14. 8. 1897 – 16. 11. 1942), distribuce ilegálního časopisu V boj!
204. Kodet Václav (25. 9. 1895 – 7. 6. 1943), ON
205. Kodýdek František (28. 10. 1906 – 5. 11. 1942), KSČ
206. Kodytek Ludvík (29. 3. 1920 – 8. 9. 1943), KSČ
207. Kohn Pavel (23. 10. 1913 – 11. 1. 1943), KSČ
208. Kohout Bohuslav (5. 12. 1896 – 26. 8. 1942), ON
209. Kohout Karel David (14. 2. 1895 – 16. 6. 1943), ON
210. Kohoutek Josef (3. 2. 1896 – 19. 8. 1942), ON
211. Kolář Jan (23. 6. 1898 – 23. 3. 1943), ON
212. Kollert Antonín (8. 4. 1907 – 2. 10. 1942), ON
213. Komann Emil Inocenz (28. 7. 1917 – 12. 4. 1943), KSČ/KSN
214. Komínek Jan (6. 3. 1890 – 8. 9. 1943), KSČ
215. Končel Karel (31. 3. 1914 – 19. 3. 1943), ON
216. Konečný Jaroslav (4. 1. 1891 – 20. 1. 1943), ON
217. Konop Josef (11. 5. 1901 – 3. 11. 1942), ON
218. Konopásek František (26. 11. 1890 – 16. 3. 1943), ON
219. Kopecký Antonín (5. 12. 1917 – 20. 5. 1943), ON
220. Korb Jiří (11. 7. 1910 – 16. 3. 1943), PVVZ
221. Košulič Gustav (2. 7. 1911 – 12. 7. 1943), GRU
222. Kotas Karel (7. 1. 1898 – 6. 8. 1943), KSČ
223. Kotík Ladislav (13. 11. 1896 – 19. 8. 1942), ON
224. Koukolík Jaroslav (10. 6. 1916 – 25. 6. 1943), nadřžování nepříteli
225. Koutný František (21. 5. 1899 – 24. 9. 1942), ON
226. Kovanda Leopold (15. 11. 1903 – 11. 1. 1943), špionáž
227. Kovář Josef (13. 10. 1904 – 9. 4. 1943), KSČ

228. Kovář Vojtěch (7. 2. 1907 – 1. 7. 1943), poslech zahraničního rozhlasu
229. Koželuha Zdeněk (24. 4. 1917 – 15. 10. 1942), ON
230. Kozlovský Jan (7. 8. 1899 – 7. 9. 1943), KSČ
231. Kožnar František (1. 6. 1897 – 3. 11. 1942), ON
232. Krahulec Karel (29. 5. 1912 – 24. 5. 1943), nadržování nepříteli
233. Král Otto (24. 8. 1904 – 8. 9. 1943), OSVO
234. Král Václav (7. 9. 1891 – 6. 11. 1942), ON
235. Krása Karel (29. 3. 1902 – 14. 1. 1943), ON
236. Krásný Jan (22. 9. 1889 – 5. 4. 1943), KSČ
237. Kraus Karel (20. 9. 1911 – 2. 10. 1942), ON
238. Krauz Václav (3. 9. 1906 – 20. 5. 1943), ON
239. Kravák František (10. 9. 1889 – 24. 5. 1943), ON
240. Krčál Zdeněk (16. 6. 1900 – 23. 3. 1943)
241. Kreisky Artur (23. 9. 1912 – 10. 6. 1943)
242. Krejčí Antonín (6. 12. 1906 – 11. 1. 1943), nadržování nepříteli
(podpora parašutisty ze Západu)
243. Krejčí Hynek (31. 7. 1892 – 5. 11. 1942), KSČ
244. Krejčí Štěpán (24. 7. 1914 – 28. 5. 1943), KSČ (?)
245. Krofta Václav (25. 12. 1913 – 23. 3. 1943), ON
246. Kršňáková Marie (22. 1. 1900 – 12. 4. 1943), KSČ
247. Krtek Václav (22. 7. 1898 – 1. 4. 1943), KSČ
248. Krulich Josef (8. 8. 1901 – 5. 4. 1943), špionáž
249. Kruml Antonín (6. 3. 1909 – 1. 9. 1943), KSČ
250. Kryčnar Miroslav (23. 5. 1897 – 1. 4. 1943), ON
251. Kryšpín František (7. 11. 1902 – 10. 6. 1943), ON
252. Křikava Ivan (14. 4. 1903 – 18. 12. 1942), ON
253. Krzikawski Walter (27. 2. 1913 – 22. 7. 1943), špionáž
254. Kubát František (9. 2. 1888 – 1. 4. 1943), KSČ
255. Kubiček Jindřich (15. 7. 1918 – 28. 5. 1943), KSČ (?)
256. Kubík Robert Arnošt (3. 8. 1896 – 24. 5. 1943), ON
257. Kubín Josef (28. 10. 1904 – 2. 9. 1942), nadržování nepříteli
258. Kubišta Antonín (13. 12. 1883 – 12. 7. 1943), GRU
259. Kubišta Milan (29. 12. 1916 – 12. 7. 1943), GRU
260. Kudrna Rudolf (1. 6. 1902 – 1. 2. 1943), KSČ
261. Kuchno Vladislav (1. 8. 1901 – 9. 7. 1943), KSČ
262. Kuchyňa Ludvík (8. 8. 1922 – 7. 9. 1943), pokus o emigraci – vstup do
čs. zahraniční armády
263. Kulička Antonín (7. 3. 1902 – 9. 9. 1943), PVVZ
264. Kupka Karel (19. 2. 1910 – 16. 11. 1942), GRU
265. Kysela Josef (11. 3. 1889 – 30. 1. 1943)
266. Kyšer Vítězslav (11. 2. 1898 – 16. 6. 1943), ON

267. Lamka Vladimír (19. 10. 1905 – 8. 9. 1943), OSVO
268. Lammel Erhard (12. 7. 1918 – 1. 2. 1943), KSČ
269. Lavičková Kristina (15. 12. 1917 – 11. 8. 1944), špionáž
270. Ledererová Věra (25. 3. 1912 – 1. 7. 1943), špionáž
271. Lendel Julius (27. 3. 1904 – 3. 11. 1944)
272. Libánský Jaromír (10. 9. 1895 – 4. 5. 1943), ON
273. Lindner Heinrich (29. 8. 1897 – 12. 4. 1943), KSČ
274. Lindnerová Herta (3. 11. 1920 – 29. 3. 1943), KSČ
275. Lisý Jaroslav (28. 4. 1895 – 20. 1. 1943), ON
276. Livečka Stanislav (5. 9. 1896 – 7. 9. 1943), ON
277. Lochman Ladislav (15. 1. 1898 – 9. 4. 1943), KSČ
278. Lukeš Ladislav (4. 4. 1903 – 9. 9. 1943), PVVZ
279. Macák Stanislav (24. 8. 1911 – 4. 5. 1943), vydávání ilegálního časopisu
V boj!
280. Macík Jaroslav (11. 3. 1908 – 4. 5. 1943), vydávání ilegálního časopisu V boj!
281. Mach Karel (20. 4. 1900 – 7. 9. 1943), KSČ
282. Mácha Ladislav (14. 10. 1903 – 24. 9. 1942), ON
283. Macháček Václav (20. 1. 1902 – 13. 1. 1943), KSČ
284. Machačík Alois (26. 9. 1888 – 1. 6. 1943), ON
285. Machek František (25. 7. 1912 – 5. 11. 1942), ON
286. Maixner Eduard (18. 3. 1909 – 13. 1. 1943), KSČ
287. Malec Karel (26. 1. 1900 – 7. 6. 1943), ON
288. Malina Ferdinand (11. 9. 1896 – 9. 9. 1943), ON
289. Malá Anežka (7. 1. 1910 – 24. 11. 1942), KSČ
290. Malý Josef (25. 3. 1894 – 23. 3. 1943)
291. Mann Felix (11. 12. 1905 – 17. 4. 1942), odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
292. Marek Florian (21. 5. 1895 – 20. 5. 1943), GRU
293. Marek Vojtěch (11. 10. 1899 – 14. 12. 1942), GRU
294. Maršálek František (11. 1. 1897 – 13. 1. 1943), KSČ
295. Mašek Josef (21. 2. 1901 – 14. 8. 1944)
296. Mašek Vojtěch (22. 4. 1887 – 8. 9. 1943), KSČ
297. Mastník Josef (29. 1. 1892 – 4. 5. 1943), vydávání ilegálního časopisu V boj!
298. Matěcha Ladislav (6. 2. 1893 – 5. 11. 1942), KSČ
299. Matěj Jaroslav (25. 8. 1902 – 24. 9. 1942), ON
300. Matějka Josef (9. 2. 1894 – 23. 3. 1943), ON
301. Matoušek Bohumil (25. 6. 1896 – 20. 5. 1943), ON
302. Matyáš Alois (6. 1. 1904 – 9. 9. 1943), KSČ
303. Maxa Josef (31. 7. 1891 – 9. 4. 1943), ON
304. Mazal Emil (15. 6. 1915 – 3. 5. 1943), špionáž
305. Mečíř Vítězslav (16. 7. 1887 – 26. 8. 1942), ON

306. Medal Miroslav (1. 11. 1916 – 17. 4. 1942), odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
307. Meinl Vilém (16. 8. 1894 – 25. 7. 1941), špionáž
308. Meissner Karel (26. 8. 1901 – 3. 11. 1942), ON
309. Mejstřík Zdeněk (29. 11. 1900 – 22. 2. 1943), PÚ
310. Melichar Cyril (29. 6. 1894 – 4. 5. 1943), ON
311. Mergl Jaroslav (18. 6. 1906 – 13. 9. 1943), nadřžování nepříteli
312. Metelka Pavel (12. 7. 1901 – 1. 12. 1942), KSČ
313. Metlický Jaroslav (25. 6. 1893 – 23. 3. 1943), ON
314. Mífek Josef (1. 11. 1911 – 8. 9. 1943), KSČ
315. Michálek Jan (31. 2. 1911 – 9. 9. 1943), nadřžování nepříteli
316. Michel Antonín (4. 6. 1893 – 25. 5. 1943), špionáž
317. Mikesch Josef (8. 8. 1914 – 8. 9. 1943), KSČ
318. Miklenda Vladimír (11. 11. 1904 – 7. 8. 1942), ON
319. Mikulecký Jaroslav (22. 2. 1907 – 28. 4. 1943), KSČ
320. Milostný Karel (11. 4. 1913 – 8. 9. 1943), PVVZ
321. Milota Jan (18. 5. 1902 – 12. 4. 1943)
322. Milota Jaroslav (1. 2. 1894 – 11. 1. 1943), ON
323. Minářová Marie (11. 5. 1892 – 5. 4. 1943), KSČ
324. Mišák Josef (18. 11. 1889 – 8. 9. 1943)
325. Modr Karel (1. 7. 1901 – 8. 9. 1943), OSVO
326. Mráček Vilém (23. 3. 1900 – 5. 11. 1942), distribuce ilegálního časopisu V boj!
327. Müller Franz (17. 10. 1922 – 23. 3. 1943), KSČ
328. Nachtmann Vincenz (20. 2. 1914 – 19. 3. 1943), KSČ
329. Nebeský Ladislav (14. 6. 1893 – 22. 9. 1942), ON
330. Nechvíle Ladislav (13. 6. 1901 – 24. 5. 1943), nadřžování nepříteli
331. Němec Alexej (6. 3. 1894 – 7. 9. 1943)
332. Němec Hynek (5. 4. 1902 – 19. 8. 1942), ON
333. Nepilý František (1. 12. 1892 – 8. 4. 1943), odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
334. Nesnídal Karel (12. 5. 1913 – 7. 9. 1943), OSVO
335. Netušil Josef (30. 6. 1914 – 4. 3. 1943), špionáž
336. Niedermaier Josef (27. 6. 1906 – 18. 6. 1943), KSČ
337. Niziol Anton (1. 1. 1913 – 22. 7. 1943), GRU
338. Nohavica Josef (1. 1. 1886 – 3. 11. 1942), špionáž
339. Novák Jiří (13. 3. 1922 – 20. 10. 1942), KSČ
340. Nováková Božena (22. 4. 1909 – 12. 1. 1945)
341. Novotný Jan (8. 5. 1899 – 18. 9. 1942), ON
342. Novotný Jindřich (15. 7. 1901 – 4. 9. 1942), KSČ
343. Novotný Václav (14. 9. 1886 – 8. 9. 1943), OSVO
344. Nový Karel Rostislav (24. 4. 1887 – 7. 9. 1943), ON

345. Oliva Josef (13. 4. 1898 – 9. 9. 1943), PVVZ
346. Ondráček Antonín (5. 12. 1906 – 9. 4. 1943), KSČ
347. Ondráček Jindřich (26. 5. 1906 – 8. 9. 1943), PVVZ
348. Opočenský Stanislav (23. 7. 1906 – 7. 9. 1943)
349. Otava Jaroslav (27. 4. 1908 – 8. 9. 1943), PVVZ
350. Pacold Alois (8. 12. 1896 – 8. 4. 1943), odbojová organizace Miloše O. Bondyho
351. Pajgr Karel (2. 11. 1897 – 8. 4. 1943), odbojová organizace Miloše O. Bondyho
352. Palacký Josef (21. 4. 1913 – 4. 5. 1943), ON
353. Panocha Rudolf (21. 12. 1896 – 13. 1. 1943), KSČ
354. Panoš Stanislav (210. 11. 1902 – 13. 7. 1943), špionáž
355. Parvonič Robert (7. 2. 1914 – 23. 3. 1943), ON
356. Paska Vladimír (27. 6. 1911 – 17. 11. 1944), KSČ
357. Pastejřík Miloš (20. 4. 1906 – 13. 7. 1943), ON
358. Patera František (3. 12. 1907 – 7. 6. 1943), ON
359. Patz Ernst Josef (11. 10. 1903 – 29. 3. 1943), KSČ
360. Pavelka František (29. 11. 1920 – 11. 1. 1943), příslušník desantu Percentage
361. Pazdera Cyril (3. 3. 1896 – 24. 11. 1942), ON
362. Pecánek Miloslav (9. 11. 1909 – 21. 4. 1943), ON
363. Pelikán František (10. 3. 1906 – 1. 9. 1943), KSČ
364. Peres Walter Ludwig (31. 10. 1902 – 12. 5. 1942), odbojová organizace Miloše O. Bondyho
365. Pešl Antonín (31. 12. 1891 – 22. 12. 1942), ÚVOD
366. Peterka František (28. 8. 1914 – 9. 4. 1943), KSČ
367. Petr František (30. 5. 1917 – 14. 9. 1940), zabití německého policisty za účelem získání zbraně
368. Petráček Karel (15. 2. 1893 – 24. 5. 1943), ON
369. Petřík Josef (6. 3. 1891 – 10. 5. 1943), ON
370. Picko Josef (24. 5. 1900 – 7. 9. 1943), KSČ
371. Pikrt Václav (16. 9. 1900 – 5. 11. 1942), KSČ
372. Pilný Stanislav (12. 1. 1905 – 10. 6. 1943), ON
373. Pindor Jan (14. 9. 1909 – 16. 10. 1944)
374. Pintera Jindřich (6. 7. 1915 – 12. 7. 1943), GRU
375. Piřha Evarist (22. 12. 1902 – 6. 11. 1942), špionáž
376. Placák Jan (26. 3. 1900 – 6. 11. 1942), nedovolené držení zbraní
377. Pletánek Hynek (1. 9. 1901 – 1. 6. 1943), ON
378. Plch Tomáš (13. 12. 1890 – 6. 11. 1942), ON
379. Plíška Vladimír (8. 8. 1906 – 20. 5. 1943), ON
380. Plšek František (10. 7. 1902 – 12. 4. 1943), KSČ
381. Podracký Jan (16. 5. 1909 – 7. 9. 1943), KSČ
382. Podruh Tomáš (15. 12. 1896 – 26. 8. 1942), ON
383. Podsiadlo Johann (12. 4. 1906 – 28. 7. 1943), RK

384. Pohnert Vladimír (21. 10. 1912 – 19. 3. 1942), KSČ
385. Pollertová Anna (6. 5. 1899 – 19. 1. 1945), PVVZ
386. Popelka Karel (14. 10. 1907 – 8. 9. 1943), KSČ
387. Porcal František (4. 6. 1899 – 29. 3. 1943), KSČ
388. Posadovský Miroslav (19. 5. 1904 – 8. 9. 1943), OSVO
389. Pospíšil Jaroslav (3. 12. 1904 – 7. 9. 1943), KSČ
390. Pospíšil Vojtěch (30. 9. 1900 – 5. 11. 1942), KSČ
391. Pospíšil Zdeněk (4. 12. 1920 – 8. 9. 1943), KSČ
392. Pražák Augustin (23. 7. 1905 – 28. 4. 1943), KSČ
393. Pražák Josef (15. 9. 1895 – 7. 9. 1943), distribuce ilegálního časopisu
Český kurýr
394. Prkno Karel (20. 7. 1885 – 8. 9. 1943), OSVO
395. Procházka Jan (12. 12. 1914 – 21. 4. 1943), ON
396. Procházka Vladimír (24. 1. 1912 – 26. 3. 1943), falšování dokumentů
397. Prokop Karel Bohumil (8. 10. 1893 – 8. 9. 1943), ON
398. Průcha Václav (14. 1. 1915 – 4. 9. 1942), KSČ
399. Průša Josef (4. 12. 1896 – 10. 5. 1943), ON
400. Příb Jan (2. 5. 1914 – 13. 7. 1943), ON
401. Přídavek Jan (6. 1. 1911 – 3. 11. 1944)
402. Ptašinský František (15. 12. 1897 – 16. 11. 1942), ON
403. Pulpán Antonín (17. 2. 1910 – 12. 9. 1942), ON
404. Pytlík Bohumil (13. 8. 1898 – 20. 5. 1943), ON
405. Rapp Adolf (7. 10. 1915 – 8. 2. 1943), ON
406. Raška František (29. 3. 1890 – 16. 6. 1943), ON
407. Reichert Antonín (12. 2. 1887 – 22. 7. 1943), špionáž
408. Reichert Josef (27. 8. 1906 – 19. 3. 1943), KSČ
409. Reichmannová Luise (25. 12. 1904 – 18. 12. 1942), ON
410. Reiprich Anton (12. 11. 1908 – 8. 10. 1942), špionáž
411. Rejholec Alois (31. 5. 1902 – 3. 11. 1942), špionáž
412. Reš Jan (4. 12. 1896 – 19. 8. 1942), ON
413. Richter Karel (2. 6. 1895 – 3. 11. 1942), špionáž
414. Ripka Pavel (30. 6. 1898 – 26. 8. 1942), ON
415. Roček Bohuslav (19. 4. 1908 – 3. 5. 1943), GRU
416. Ročeň Karel (11. 8. 1905 – 24. 5. 1943), nadržování nepříteli
417. Roháček Vladimír (11. 5. 1910 – 3. 11. 1942), ON
418. Röhlich Josef (31. 12. 1897 – 1. 2. 1943), KSČ
419. Rojík Vojtěch (22. 4. 1891 – 25. 6. 1943), nadržování nepříteli
420. Roubal Karel (4. 11. 1912 – 23. 3. 1943), nadržování nepříteli
421. Roubal Stanislav (7. 5. 1902 – 12. 4. 1943), ON
422. Rousek Metoděj (4. 12. 1919 – 11. 5. 1943), KSČ
423. Rožánek František (16. 2. 1903 – 8. 9. 1943), ON

424. Rubalová Vilemína (6. 2. 1901 – 29. 3. 1943), KSČ
425. Rušek Čestmír (16. 9. 1912 – 24. 9. 1942), ON
426. Ryšánek František (14. 4. 1899 – 10. 2. 1943), ON
427. Řídký Josef (2. 5. 1893 – 16. 6. 1943), ON
428. Říha Zdeněk (22. 7. 1911 – 24. 9. 1942), ON
429. Řihák Karel (27. 7. 1895 – 6. 11. 1942), ON
430. Sadílek Jaroslav (25. 2. 1906 – 16. 3. 1943), PVVZ
431. Sachl Miloslav (26. 5. 1912 – 24. 5. 1943), ON
432. Salát Bohumír (25. 10. 1920 – 30. 7. 1943), pokus o emigraci – vstup do
čs. zahraniční armády
433. Sedlák František (23. 1. 1898 – 16. 11. 1942), distribuce ilegálního časopisu
V boj!
434. Sedlák Josef (12. 12. 1898 – 23. 3. 1943), ON
435. Sedlák Vojtěch (8. 12. 1895 – 7. 6. 1943), ON
436. Sedlář Tomáš (8. 5. 1895 – 8. 2. 1943), ON
437. Sedmík Jiří (9. 4. 1893 – 18. 12. 1942), PÚ, ON, odbojová organizace Karla
Jaroše
438. Seidler August (2. 5. 1910 – 16. 11. 1942), GRU
439. Semerád Jan (24. 4. 1908 – 16. 2. 1943)
440. Schiedeck Otokar (11. 6. 1902 – 8. 2. 1943), ON
441. Schieferová Stefanie (13. 12. 1897 – 3. 5. 1943)
442. Schmidt Čeněk (22. 7. 1898 – 12. 9. 1942), ON
443. Schmoranz Zdeněk (27. 7. 1896 – 19. 8. 1942), Schmoranzova skupina
tiskových tajemníků
444. Schneeberger Emil (22. 3. 1900 – 8. 7. 1942), ON
445. Schreiber Rudolf (22. 9. 1886 – 1. 12. 1942), špionáž
446. Schulz Vladimír (6. 5. 1886 – 13. 8. 1943)
447. Schwarz Artur (2. 12. 1896 – 16. 6. 1943), ON
448. Sieger František (27. 4. 1915 – 20. 5. 1943), ON
449. Sís Bohumil (15. 10. 1899 – 30. 5. 1944)
450. Skotnica Vladimír (29. 1. 1910 – 19. 3. 1943), ON
451. Skryja Jaroslav (11. 3. 1895 – 27. 10. 1942), ZNV, ON
452. Sládeček Jaroslav (28. 10. 1920 – 16. 2. 1943)
453. Slachová Eleonore (14. 10. 1919 – 12. 4. 1943), KSČ
454. Slavík Antonín František (20. 1. 1893 – 27. 10. 1942), ZNV, ON
455. Slezák Ladislav (3. 10. 1919 – 9. 4. 1943), KSČ
456. Smazal Josef (16. 4. 1896 – 24. 5. 1943), ON
457. Smetana Arnošt (19. 12. 1904 – 24. 9. 1942), ON
458. Smrkovský Václav (21. 9. 1897 – 7. 6. 1943), ON
459. Sobota Václav (3. 11. 1894 – 19. 3. 1943), KSČ
460. Söldner Erich (29. 12. 1905 – 30. 7. 1942), nadřžování nepříteli

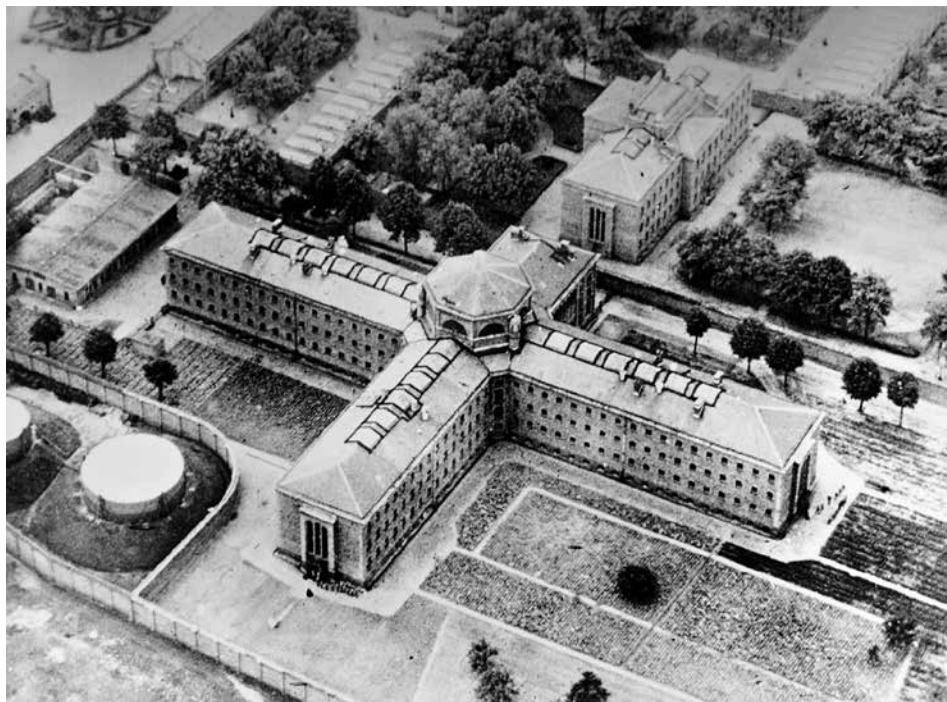
461. Souček Jaroslav (14. 7. 1892 – 4. 5. 1943), ON
462. Souhrada Ivo (30. 7. 1910 – 24. 9. 1942), ON
463. Spurný Josef (14. 11. 1908 – 14. 1. 1943), ON
464. Srstka Josef (27. 5. 1895 – 1. 6. 1943), ON
465. Staněk Josef (27. 7. 1897 – 7. 9. 1943), ON
466. Straka Ondřej (10. 5. 1907 – 8. 9. 1943), KSČ
467. Suder Josef (3. 3. 1915 – 6. 8. 1943), KSČ
468. Sůva Josef (30. 10. 1894 – 30. 7. 1942), KSČ
469. Svačina Emanuel (24. 12. 1900 – 5. 11. 1942), ON
470. Svak Karel Josef (6. 5. 1892 – 18. 9. 1942)
471. Svatošová Božena (12. 7. 1899 – 25. 4. 1944), poslech zahraničního rozhlasu
472. Sviták Otakar (3. 3. 1894 – 26. 8. 1942), ON
473. Svoboda František (3. 8. 1900 – 23. 3. 1943), ON
474. Svoboda Gustav (3. 6. 1890 – 1. 6. 1943), ON
475. Svoboda Jiří (31. 10. 1923 – 15. 4. 1943), KSČ
476. Svoboda Miloslav (16. 2. 1914 – 8. 9. 1943), KSČ
477. Svoboda Miloslav (28. 8. 1923 – 15. 4. 1943), KSČ
478. Svoboda Osvald (4. 11. 1904 – 19. 8. 1942), Schmoranzova skupina tiskových tajemníků
479. Sýkora Jan (23. 7. 1876 – 16. 12. 1942), distribuce ilegálního časopisu V boj!
480. Symerský Jindřich (1. 9. 1905 – 3. 5. 1943), GRU
481. Syřístě Antonín (4. 10. 1897 – 2. 4. 1943), KSČ
482. Szafran Antonín (12. 6. 1892 – 18. 9. 1942), ON
483. Šafka Jaroslav (19. 5. 1923 – 15. 4. 1943), KSČ
484. Šafránek Zdeněk (21. 11. 1920 – 29. 3. 1943), KSČ
485. Šára Alexander Antonín (31. 12. 1916 – 8. 9. 1943), GRU
486. Šedo František (6. 11. 1902 – 7. 9. 1943), nadržování nepříteli
487. Šelep František (3. 2. 1883 – 16. 6. 1943), ON
488. Ševčík Josef (20. 2. 1887 – 25. 8. 1943), KSČ
489. Ševčík Josef (10. 2. 1912 – 25. 6. 1943), nadržování nepříteli
490. Šimek Josef (3. 2. 1902 – 9. 4. 1943), KSČ
491. Šimer František (20. 4. 1899 – 8. 9. 1943), ON
492. Široký Josef (22. 4. 1905 – 13. 7. 1943), poslech zahraničního rozhlasu
493. Škalda Josef (15. 8. 1894 – 23. 1. 1942), vydávání ilegálního časopisu V boj!
494. Škrach Vasil Kaprálek (14. 6. 1891 – 25. 5. 1943), PÚ, PVVZ
495. Škraňka Václav (3. 8. 1900 – 7. 9. 1943), nadržování nepříteli
496. Šmejkal František (22. 9. 1890 – 6. 11. 1942), ON
497. Šmíd Jaroslav (30. 11. 1913 – 4. 5. 1943), ON
498. Šmíd Vojtěch (4. 2. 1896 – 16. 6. 1943), ON
499. Šolc Zdeněk (18. 10. 1912 – 1. 9. 1943)
500. Šorm Jan (22. 4. 1900 – 8. 9. 1943), KSČ

- 501. Špalek Josef Pavel (1. 8. 1915 – 8. 9. 1943), GRU
- 502. Šperl František (13. 1. 1906 – 5. 10. 1942), KSČ
- 503. Šprišl Jaroslav (10. 5. 1915 – 16. 8. 1943), KSČ
- 504. Štarman Zdeněk (6. 9. 1920 – 8. 9. 1943), KSČ
- 505. Štastný Petr (16. 11. 1918 – 11. 1. 1943), KSČ
- 506. Šteffan Richard (19. 4. 1900 – 16. 6. 1943), špionáž
- 507. Štěpnička Miloslav (21. 3. 1910 – 16. 11. 1942), GRU
- 508. Štětka Antonín (13. 6. 1904 – 5. 11. 1942), KSČ
- 509. Štíbr František (1. 7. 1907 – 15. 10. 1942), KSČ
- 510. Štolz Karel (10. 4. 1916 – 7. 8. 1942), ON
- 511. Štoviček Antonín (12. 4. 1898 – 7. 9. 1943), ON
- 512. Štrobl Alois (15. 11. 1894 – 22. 2. 1943), ON
- 513. Štrych Vilém (28. 6. 1903 – 13. 1. 1943), KSČ
- 514. Šubrt Alfons (23. 9. 1911 – 28. 5. 1943), sabotáž
- 515. Šubrt Josef (8. 2. 1907 – 11. 5. 1943), ON
- 516. Šulc Jaroslav (21. 10. 1943 – 20. 5. 1943), ON
- 517. Šulc Josef (26. 10. 1895 – 8. 9. 1943), ON
- 518. Šuman Václav (25. 9. 1894 – 11. 5. 1943), ON
- 519. Švabík František (2. 9. 1903 – 22. 12. 1942), ON
- 520. Švarc Jan (9. 2. 1894 – 7. 9. 1943), ON
- 521. Tacl Josef (3. 3. 1892 – 2. 9. 1942), ON
- 522. Taibl Vladimír (17. 2. 1899 – 8. 9. 1943), OSVO
- 523. Talášek Vladimír (24. 4. 1901 – 19. 8. 1942), ON
- 524. Tauschek Julius (30. 3. 1897 – 4. 9. 1942), KSČ
- 525. Tausik Alfréd (11. 6. 1899 – 1. 7. 1943), PÚ, PVVZ
- 526. Terer Rudolf (8. 10. 1906 – 30. 1. 1942), KSČ
- 527. Till Alois (13. 2. 1894 – 8. 9. 1943), ON
- 528. Tipelt Josef (30. 8. 1908 – 4. 3. 1943)
- 529. Titl František (2. 3. 1894 – 19. 3. 1943), KSČ
- 530. Toman Jan (11. 8. 1888 – 23. 3. 1943), ON
- 531. Tomášek Josef Blažej (9. 2. 1885 – 18. 6. 1943), KSČ
- 532. Tomáško Jan (5. 5. 1900 – 4. 5. 1943), KSČ
- 533. Träger Ctibor (26. 2. 1897 – 3. 11. 1942), ON
- 534. Tregler Jaromír (27. 10. 1908 – 8. 9. 1943), ON
- 535. Truhlář Emanuel (16. 12. 1903 – 2. 10. 1942), ON
- 536. Tvrz Zdeněk (4. 10. 1902 – 2. 9. 1942), ON
- 537. Uher Emil (27. 3. 1903 – 7. 9. 1943), KSČ
- 538. Uher Jan (28. 1. 1891 – 27. 10. 1942), ZNV, OSVO, ON
- 539. Ulrich Josef (14. 4. 1896 – 16. 6. 1943), ON
- 540. Ullrich Stanislav (7. 8. 1895 – 20. 5. 1943), ON
- 541. Urban Antonín (31. 3. 1888 – 16. 6. 1943), ON

- 542. Urban Josef (11. 2. 1894 – 18. 6. 1943), KSČ
- 543. Úředníček Leopold (3. 12. 1907 – 3. 5. 1943), GRU
- 544. Vais Josef (1. 6. 1897 – 19. 8. 1942), Schmoranzova skupina tiskových tajemníků
- 545. Valášek Václav (12. 12. 1905 – 24. 9. 1942), ON
- 546. Váňa František (4. 2. 1902 – 3. 5. 1943), GRU
- 547. Valenta František (? – 17. 11. 1944), KSČ
- 548. Vančurová Anna (16. 5. 1914 – 3. 11. 1942), ON
- 549. Vaněk Josef (17. 1. 1898 – 22. 2. 1943), distribuce ilegálního časopisu V boj!
- 550. Vaňous Alexander (17. 1. 1917 – 8. 9. 1943), KSČ
- 551. Vašíček František (23. 3. 1909 – 5. 11. 1942), KSČ
- 552. Vávra Hugo (30. 3. 1901 – 18. 12. 1942), ON
- 553. Vavrouch Vojtěch (30. 4. 1905 – 20. 8. 1943), GRU
- 554. Večeřa Oldřich (25. 4. 1901 – 5. 11. 1942), KSČ
- 555. Vejs František (25. 3. 1905 – 15. 10. 1942), KSČ
- 556. Vejvoda Bohumil (24. 10. 1881 – 1. 4. 1943), nedovolené držení zbraní
- 557. Veselý Eduard (22. 1. 1893 – 12. 9. 1942), špionáž
- 558. Veselý Vilém (3. 1. 1913 – 10. 6. 1943), ON
- 559. Vignati Jan (2. 7. 1899 – 26. 8. 1942), ON
- 560. Vích Václav (6. 11. 1885 – 2. 9. 1942), nadržování nepříteli
- 561. Víchová Josefa (16. 2. 1902 – 2. 9. 1942), nadržování nepříteli
- 562. Vichorec František (5. 11. 1896 – 7. 9. 1943), KSČ
- 563. Vít Jan (20. 6. 1897 – 1. 6. 1943), ON
- 564. Vlachý Jan (20. 8. 1895 – 23. 3. 1943), ON
- 565. Vodička Josef (13. 12. 1897 – 13. 1. 1943), KSČ
- 566. Vodička Václav (27. 10. 1895 – 29. 3. 1943), KSČ
- 567. Volejník Vladimír (8. 9. 1920 – 3. 5. 1943), GRU
- 568. Volek Jan (7. 6. 1894 – 12. 7. 1943), GRU
- 569. Voleský Ladislav (12. 7. 1921 – 8. 9. 1943), KSČ
- 570. Volf Václav (17. 1. 1893 – 24. 11. 1942), ON
- 571. Vosátka Antonín (8. 3. 1891 – 20. 5. 1943), ON
- 572. Vosihnoj Anton Richard (27. 3. 1888 – 12. 9. 1942), špionáž
- 573. Vosynek Jindřich (9. 7. 1917 – 8. 9. 1943), GRU
- 574. Votruba Otakar (21. 4. 1894 – 13. 7. 1943), ON
- 575. Vrátíl František (14. 5. 1900 – 23. 3. 1943), ON
- 576. Vrba Josef (6. 7. 1898 – 29. 3. 1943), KSČ
- 577. Vršata Vojtěch (10. 3. 1898 – 8. 9. 1943)
- 578. Všetička Bohuslav Dimitrij (25. 9. 1893 – 19. 8. 1942), ON
- 579. Vycpálek Jan Viktor Adalbert (29. 11. 1905 – 8. 9. 1943), GRU
- 580. Vyskočil Karel (14. 12. 1889 – 30. 7. 1943), nadržování nepříteli
- 581. Wacherlohn Emanuel (12. 12. 1896 – 11. 1. 1943), KSČ
- 582. Walitza Otto (23. 11. 1901 – 1. 7. 1943), špionáž

- 583. Wanka Josef (18. 8. 1889 – 29. 3. 1943), KSČ
- 584. Weil Jan (7. 6. 1899 – 9. 9. 1943), ON
- 585. Weiner Fritz Edgar (12. 3. 1907 – 11. 1. 1943), KSČ
- 586. Weiss Josef (9. 8. 1908 – 28. 4. 1943), KSČ
- 587. Wiesner Jaroslav (8. 6. 1898 – 28. 5. 1943)
- 588. Wilender Karel (15. 7. 1902 – 1. 7. 1943), nadržování nepříteli
- 589. Wolf Antonín (27. 5. 1904 – 25. 5. 1943), špionáž
- 590. Zabloudil František (9. 12. 1896 – 8. 9. 1943), KSČ
- 591. Zákora Karel (26. 9. 1893 – 14. 1. 1943), ON
- 592. Záleský Jan (12. 11. 1901 – 7. 6. 1943), ON
- 593. Záleský Václav (26. 9. 1898 – 7. 6. 1943), ON
- 594. Závada Bohuslav (17. 1. 1890 – 26. 8. 1942), ON
- 595. Zborník Václav (7. 7. 1908 – 27. 10. 1942) ON
- 596. Zelený Josef (9. 7. 1913 – 8. 9. 1943), KSČ
- 597. Zenker Josef (19. 1. 1904 – 29. 3. 1943), KSČ
- 598. Zicha Josef (30. 12. 1892 – 8. 9. 1943), OSVO
- 599. Zika František (4. 1. 1918 – 8. 2. 1943), ON
- 600. Zöldner Emil (24. 12. 1904 – 17. 4. 1942), odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
- 601. Žáček Martin (21. 11. 1898 – 30. 11. 1943), ON
- 602. Žák Jaroslav (2. 1. 1920 – 16. 11. 1942), GRU
- 603. Žák Josef (2. 4. 1896 – 12. 7. 1943), GRU
- 604. Žampach Josef (28. 11. 1913 – 8. 4. 1943), ON, odbojová organizace
Miloše O. Bondyho
- 605. Žďárský Josef (6. 7. 1895 – 1. 6. 1943), ON
- 606. Ždímal Václav (26. 9. 1890 – 2. 9. 1942), ON
- 607. Žerovnický Josef (10. 3. 1906 – 7. 9. 1943), KSČ
- 608. Žilina František (10. 4. 1915 – 7. 9. 1943), GRU
- 609. Žižlavský František (4. 11. 1911 – 7. 9. 1943), KSČ
- 610. Živný Stanislav (1. 4. 1912 – 6. 8. 1943), KSČ
- 611. Žlábek Antonín (9. 7. 1909 – 21. 4. 1943), ON

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Obr. 1: Letecký pohled na trestní věznici Plötzensee. Budoucí popravistiště zcela vlevo (plochý objekt mezi zdí a vězníci), cca 1927 (GDW)

Obr. 2: Interiér trestní věznice Plötzensee, cca 1927
(sbírka Jana B. Uhlíře)

Obr. 3: Pohled do cely trestní věznice Plötzensee, léto 1946 (sbírka Jana B. Uhlíře)

Obr. 4: Gilotina věznice Plötzensee, 1945 (GDW)

Obr. 5: Popraviště věznice Plötzensee, léto 1946 (sbírka Jana B. Uhlíře)

Obr. 6: Památník Plötzensee – popraviště, léto 2021 (sbírka Jana B. Uhlíře)

Obr. 7: Památník Plötzensee – interiér s novou stálou výstavou, léto 2019 (GDW)

Obr. 8: Památník Plötzensee – interiér s novou stálou výstavou, léto 2021 (sbírka Jana B. Uhlíře)

Obr. 9: Památník Plötzensee – stálá výstava, digitální informační panel věnovaný Ireně Bernáškové, léto 2021 (sbírka Jana B. Uhlíře)

Obr. 10: Trojportrét vrchního velitele ON Bedřicha Homoly z gestapa, leden 1942 (ABS)

Fingerabdruck genommen*) Fingerabdrucknahme nicht erforderlich*) Person ist — nicht — festgestellt*)	
Datum: <u>Pardubitz, den 6.2.40.</u> Name: <u>Schulze-Ripper</u> Amtsbezeichnung: <u>Krim.Sekr. Dolmetscher</u> Dienststelle: <u>Geheime Staatspolizei</u>	
Adst. <u>Pardubitz.</u> (Dienststelle des vernehmenden Beamten)	Pardubitz, am <u>6. II.</u> 1940
Auf Vorladung — <u>Vorgeführt*</u>) — erscheint <u>ehemalige Stabskapitän T v r z</u> und erklärt, zur Wahrheit ermahnt:	
I. Zur Person:	
1. a) Familienname, auch Beinamen (bei Frauen auch Geburtsname, ggf. Name des früheren Ehemannes) b) Vornamen (Nachname ist zu unterstreichen)	a) <u>T v r z</u> b) <u>Zdenek</u>
2. a) Beruf Über das Berufsverhältnis ist anzugeben, — ob Inhaber, Handwerksmeister, Geschäftsleiter oder Gehilfe, Geselle, Lehrling, Fabrikarbeiter, Handlungsgehilfe, Verkäuferin usw. — bei Ehefrauen Beruf des Ehemannes — bei Minderjährigen ohne Beruf der der Eltern — bei Beamten und staatl. Angestellten die genaueste Anschrift der Dienststelle — — bei Studierenden die Anschrift der Hochschule und das belegte Fach — — bei Trägern akademischer Würden (Dipl.-Ing., Dr., D. pp.), wann und bei welcher Hochschule der Titel erworben wurde — b) Einkommensverhältnisse c) Erwerbslos?	a) <u>ehemaliger Stabskapitän</u> <u>heute Beamter der Bezirksbehörde</u> <u>Pardubitz</u> b) <u>2000,00 Kronen</u> c) Ja, seit <u>nein</u> <u>nein</u>
3. Geboren	am <u>4. 10.02</u> in <u>Velka Lhota</u> Verwaltungsbezirk: <u>Datschitz</u> Landgerichtsbezirk: <u>"</u> Land: <u>Mähren</u>
4. Wohnung oder letzter Aufenthalt	in <u>Pardubitz, Hladkovskistr. 446</u> Verwaltungsbezirk: <u>Pardubitz</u> Land: <u>Böhmen</u> Straße Nr.: Platz: Fernruf:

*) Nichtzutreffendes durchstreichen.

Beheilaummer 1922

Kameradschaft Verlagsgesellschaft & Co., Berlin W 35, Hiltelstr. 2

Obr. 11: Titulní strana výslechového protokolu reprezentanta ON Zdenka Tvrze, listopad 1940 (ABS)

Der Ermittlungsrichter
des Volksgerichtshofs.
Das Amtsgericht

76

z.Zt. Prag , den 13. August 1940

Zeinsprecher:

Es wird gebeten, bei allen
Eingaben die nachstehende
Geschäftsnummer anzugeben.

Geschäftsnummer:

8 J 537/39 g

556 b 137/40.

Haftbefehl.

Der Strassenbahnschaffner Anton Bobek, geboren am 15.2.00 in Chlumin, zuletzt wohnhaft gewesen in Prag-Dewitz, Alešova 3, zur Zeit in Schutzhaft, Protektorsangehöriger,

ist zur Untersuchungshaft zu bringen.

Er wird beschuldigt, in den Jahren 1939 und 1940 als Protektorsangehöriger im Protektorat Böhmen und Mähren gemeinschaftlich mit anderen durch ein und dieselbe Handlung

- 1.) ein hochverräterisches Unternehmen vorbereitet zu haben, wobei die Tat darauf gerichtet war, zur Vorbereitung des Hochverrates einen organisatorischen Zusammenhalt herzustellen und aufrecht zu erhalten,
- 2.) wesentlich der unerlaubten Unterhaltung eines Waffenlagers Vor- schub geleistet zu haben,
- 3.) vorsätzlich Waffen, Sprengstoffe und Munition in Gewahrsam gehabt zu haben, ohne dazu berechtigt zu sein.

Verbrechen, strafbar nach §§ 80 Abs.1, 83 Abs.2 2 und Abs.3 Ziffer 1, 47 und 73 StGB, §§ 7 lit.a und d der Verordnung des Reichsprotektors über Waffenbesitz vom 1.8.39.

Er ist dieser Straftat dringend verdächtig und.

Da ein Verbrechen den Gegenstand des Verfahrens bildet, ist Fluchtverdacht kraft Gesetzes zu vermuten.

Gegen diesen Haftbefehl ist das Rechtsmittel der Reklamation zulässig.

L. andgerichtsrat.

St. P.
Nr. 4. Haftbefehl (§§ 112 ff. StGB). — Amtsgericht.

Obr. 12: Rozhodnutí vyšetřujícího soudce o vzetí do vazby Antonína Bobka (ON), srpen 1940 (ABS)

2

Der Oberreichsanwalt beim Volksgerichtshof

Berlin, den 20. Februar 1941.

12 J 30/40.

Vermerk: In den Randnachweisen
werden der Hauptband der Akten
durch H, der Schlußbericht durch
S und die Einzelhefte durch römi-
sche Ziffern bezeichnet.

H a f t !
Protektoratsangehörige !

Anklageschrift

I Bl.6/7, 57

[1. Den Polizeibeamten im Ruhestande Josef S k a l d a
aus Prag XII, Budecska Nr.12, geboren am 15.August
1894 in Klein-Petrowitz, Bezirk Richnov, verheiratet,
Protektoratsangehörigen,

I Bl.1

durch Urteil des Gerichts in Prag vom 6.April 1932
wegen Kaufs verdächtiger Waren - § 477 Ö.St.G. -
unter Bewilligung von Bewährungsfrist zu 1.000
Kronen Geldstrafe oder 14 Tagen Arrest verurteilt,

I Bl.2

I Bl.57/59

am 10.November 1939 vorläufig festgenommen und
seit dem 28.Februar 1940 auf Grund des Haftbe-
fehls des Ermittlungsrichters des Volksgerichts-
hofs in Dresden vom selben Tage - Aktenzeichen
556c Gs 1/40 - in Untersuchungshaft, zur Zeit
im Untersuchungsgefängnis Berlin-Moabit,
bisher ohne Verteidiger,

II Bl.4/5, 14

[2. den Vertreter Jaromir V a n e c e k aus Prag XIV,
Oldricova Nr.43, geboren am 26.November 1903 in Fran-
tiskov, Bezirk Tabor, ledig, Protektoratsangehörigen,
nicht bestraft,

II Bl.1

II Bl.2

II Bl.14/16

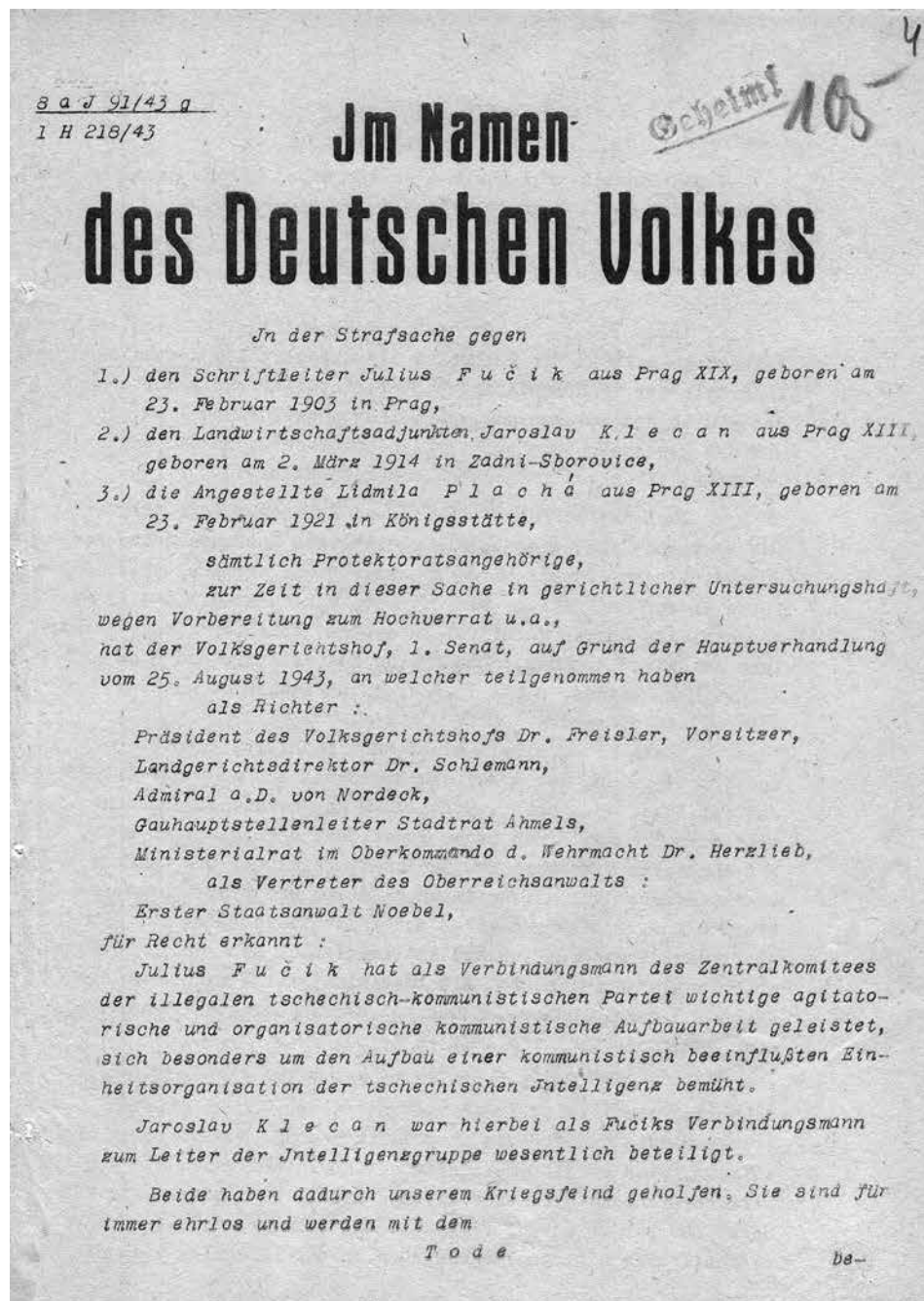
am 15.November 1939 vorläufig festgenommen und
seit dem 28.Februar 1940 auf Grund des Haftbe-
fehls des Ermittlungsrichters des Volksgerichts-
hofs in Dresden vom selben Tage - Aktenzeichen
556c Gs 3/40 - in Untersuchungshaft, zur Zeit
im Untersuchungsgefängnis II in Leipzig,

H Bl.59

II Bl.30/31

genehmigter Wahlverteidiger: Rechtsanwalt Dr.
A.L. Dembitzki in Prag II, Hybernergasse Nr.42.

3.

Obr. 14: Titulní strana rozsudku nad Juliem Fučíkem (KSČ, NRVI), srpen 1943 (VÚA-VHA)

I)

Abfender:
(Name und Gefangenenbuch-Nr.)
Volf Wenzel,
505/42

Berlin-Plögensee, den 14. Juli **1942**
Strafgefangnis

Offenzeichen: 16. J. 169. 44. g.

An den Herrn
Oberreichsanwalt beim Volksgerichtshof
in Berlin W 9

Ich bitte um der Vollstreckung der gegen mich in der Hauptverhandlung vom 26. Juni 1942 erkannten Todesstrafe im Gnadenwege Abstand nehmen zu wollen.

Zur Begründung meines Gnadenwerches möchte ich mir auf folgendes hinweisen:

1. Obwohl ich der Militärorganisation angehört habe, war mir ihr wirklicher Zweck vollkommen unbekannt. Es ist mir ausgesetzt worden, die Organisation hat den Zweck „für die Aufrechterhaltung der Rasse, inneren Ordnung im Reichsgebiet, mitzuarbeiten und, im Falle, wenn kaiserliche Behörden als Folge der bestehenden Verhandlungen mit England Reichsgebiet verlassen sollten, soll die Organisation verhindern, dass die Anhänger der Rasse-Partei oder die Kommunisten einmarschieren“. Das ist mir noch dadurch bestätigt worden, dass man mir bei der Beantragung meiner Freilassung mitgeteilt hat, „die Leitung der Organisation besteht aus, steht im Disparat. fälle an die deutschen Militärbehörden mit der Bitte, um die notwendigen Waffen zu senden.“ Das ist, wenn ich den wirklichen Zweck der Organisation gekannt hätte, ein sehr wohl beizugehen wäre, ist aus meinem ganzen Leben auszuweichen.

Im Weltkrieg bin ich mit zwei Geschützen, also nicht freiwillig, in die russische Gefangenschaft geraten. Dort habe ich mit anderen, meist viel älteren Soldaten gelebt, denen es gelungen ist mich zum Eintritt in die Armee zu überreden. Damit ich aber weder an die Österreichisch-Ungarische noch an die deutsche Front komme, habe ich mich nicht in die kaiserliche Armee in

Obr. 15: Žádost reprezentanta ON Václava Volfa o milost, červenec 1942 (ABS)

Dem Inhaber dieser Karte wird gestattet, an der
 Freitag, den 30. Januar 1942 um 6 Uhr
 in dem Gefängnis Plötzensee in Berlin stattfindenden
 Vollstreckung der Todesstrafe an dem
 Arbeiter Rudolf T e r e r
 teilzunehmen.

Berlin, den 26. Januar 1942.

Der Oberreichsanwalt
 beim Volksgerichtshof

Im Auftrage

12 J 142/40.

[Handwritten signature]

[Handwritten initials]

Obr. 16: Pozvánka k popravě Rudolfa Terera (KSČ), leden 1942 (VÚA-VHA)

Name des Brieffschreibers:

Vladislav Bobák

Berlin-Plögnsee, den
Königsdamm 7
Haus 11

12/VIII

1943

Gelesen:

Mila Lidická!

Tak jsem se už sehr balíka
 nedělal přijít ani napíši. Dnes
 k večeru o 19 hodině budu po-
 ra. A jak miš s moji hřadit
 mým nálezu velmi dobře a
 mi si s sehr meditem. Propíši
 činu neletuji. Moji postelám přemí:
 Je tomu deset let ex komité mami-
 nke. Prosim Vás vykoupte její hrob
 a postarajte tam se mně, pooně
 napíši khotěm radovánkami
 aby hrob v pořádku udržoval. Pí-
 to pooně otci a dceřím, si mlu-
 va proti tomu nic namítati.
 Když miš s slávek František
 Salkyšký, si už bruce se khotě na-
 píši, si se bruce s hrob starat
 ale chutěk jak pte mně psali
 reuval s hotem. Píše je to!

Nur die Linien benutzen! Ränder nicht beschreiben!

Der Oberreichsanwalt
beim Volksgerichtshof
12 J 11 / 40

Berlin, den 27. Okt. 1942 194

Gegenwärtig:

Erster Staatsanwalt R a n k e
.....
als Vollstreckungsleiter,
~~Justizangestellter K a r p o~~
~~Justizsekretär R e n k~~
.....
als Beamter der Geschäftsstelle.

Die unterzeichneten Beamten der Reichsanwaltschaft beim Volksgerichtshof begaben sich heute zur Vollstreckung des gegen Dr. Jan U h e r ergangenen rechtskräftigen Todesurteils in das Strafgefängnis Plötzensee in Berlin.

Um ~~Uhr~~ wurde der zur Vollstreckung des Urteils be-
stimmte Raum betreten. Der Scharfrichter Röttger
aus Berlin ~~in Vollstreckungsraum~~ meldete, daß er mit der Leitung der Urteilsvoll-
streckung Beauftragten, daß er mit seinen Gehilfen zur Ausführung
der Vollstreckung bereit stehe. In dem vorderen Teil des durch
elektrisches Licht hell erleuchteten Vollstreckungsraumes befand
sich ein schwarz verhangener Tisch, auf dem ein Kruzifix und
zwei brennende Kerzen standen. Der hintere Teil des Vollstreckungs-
raumes, in dem das Fallbeilgerät steht, war durch einen schwarzen
Vorhang abgetrennt.

Die Unterzeichneten nahmen hinter dem Tisch Aufstellung.
Der Scharfrichter stellte sich mit seinen drei Gehilfen vor dem
geschlossenen Vorhang auf.

Anwesend waren ferner:

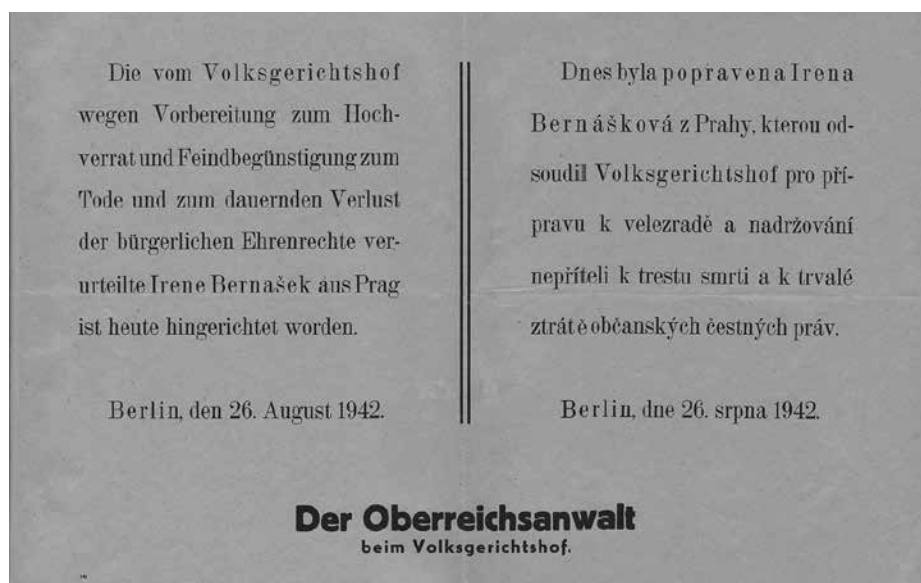
Verwaltungsoberinspektor R o h d e

Der Vollstreckungsleiter ordnete die Vorführung des Verur-
teilten an. Dieser wurde um 10¹⁸ Uhr, die Hände auf dem Rücken ge-
fesselt, durch zwei Gefängniswachtmeister an der Richtstätte
vorgeführt. Die Tür des Vollstreckungsraumes wurde geschlossen.

Die

Obr. 19: Vyhláška o popravě Františka Petra (zabití německého policisty za účelem získání zbraně) určená pro území tzv. Staré říše (Altreich), září 1940 (ABS)

Obr. 20: Vyhláška o popravě Ireny Bernáškové (vydávání a distribuce ilegálního časopisu V boj!), srpen 1942 (ABS)